

DE BELOOFDE CHRISTUS!

Drie adventpreken

Door ds. J. A. Weststrate

Uitgesproken in 2009

**Gereformeerde Gemeente in Ned.
Terneuzen**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1ste preek

De laatste woorden van David.

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust. Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. 2 Samuël 23 : 5

2^e preek

Een liefelijke troost voor een ellendig volk.

Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt. Jesaja 60 : 1

3^e preek

De stamboom van Jezus Christus.

Het boek des geslachts van Jezus Christus, de Zoon van David, de zoon van Abraham. Mattheüs 1 : 1-16

1. DE LAATSTE WOORDEN VAN DAVID

Uitgesproken 29 november 2009

Geliefde gemeente.

Op deze eerste adventszondag hopen we vertoeven bij het sterfbed van koning David. En hopen wij zijn laatste woorden te vernemen. En jonge vrienden, er zijn twee woorden die deze morgen voortdurend terug komen. Als straks je ouders zullen vragen: waar ging de preek over? Dan moet je die twee woorden noemen. Wat zijn die twee woorden? Dat is aan de ene kant het woordje: *hoewel*. En aan de andere kant het woordje: *nochtans*. Dat moet David bekennen aan het einde van zijn leven. Dat is een samenvatting van de hele preek; deze twee woordjes. Enerzijds, hoewel ik een groot zondaar ben geweest; hoewel ik niet anders gedaan heb dan schuld en zonde vermeerderen; hoewel ik niet anders geweest ben dan een dwalend schaap; nochtans is Hij de Getrouwde. Mijn ontrouw heeft die trouw des Heeren nooit kunnen verbreken. Dat heeft Hij ook gezegd: *Ik zal nooit herroepen wat Ik eenmaal heb gesproken*. Twee woorden: *hoewel en nochtans*. Daar gaan nog twee andere woorden mee samen. Wat zijn dat voor woorden? *Schaamte en verwondering*. Schaamte over dat *hoewel* en grote verwondering over dat *nochtans*.

De tekstwoorden vindt u in 2 Samuël 23 het 5^e vers.

Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust. Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten.

Wij zetten of van onze overdenking deze morgen: *de laatste woorden van David*.

- Ten eerste mocht David terugblikken in zijn leven.
- Ten tweede mocht hij inblikken in de eeuwigheid.
- Ten derde mocht hij vooruit blikken op de Messias. Dat was Zijn adventverwachting.

Wij zetten boven de overdenking: *de laatste woorden van David*.

Ten eerste dat hij mocht terugblikken in zijn leven. Dat staat in de woorden: *hoewel mijn huis also niet is bij God*.

Ten tweede, hij mocht inblikken in de eeuwigheid. Want er volgt: *nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is*.

Ten derde mocht hij vooruitblikken, duizenden jaren vooruit, mocht hij zien dat in de volheid des tijds de grote David, Zijn grote Zoon mocht geboren worden. *Voorzeker*, jubelt hij uit, *daarin is al mijn heil en alle lust. Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten*.

Mijn geliefden.

1. Ten eerste mocht David terugblikken in zijn leven.

Want zo staat er: *hoewel mijn huis also niet is bij God*. Mijn huis; wat is zijn huis? Wat bedoelt hij daarmee? Wel, drie zaken zoals we in de grondtaal kunnen lezen.

Ten eerste, het huis van Israël, Zijn Koninkrijk.

En tweede, zijn gezin, zijn huis gezin.

Ten derde, zijn eigen hart. Van alle drie hopen we iets te zeggen met de hulp des Heeren.

(1) Dus ten eerste, *hoewel mijn huis, mijn Koninkrijk niet also is bij God*. David is een groot staatsman mogen worden. Hij was maar een eenvoudige herder. Maar de Heere heeft hem van

achter de schapen gehaald. *Deze is het!* Hij was tot grote rijkdom gekomen. Zijn hele koninkrijk was een voorbeeldig koninkrijk. Maar toen hij terugblikte moest hij getuigen: *maar mijn huis is also niet bij God.* Waar zag hij op terug? Wel, wat er staat in het derde vers. Hij zag terug op die rechtvaardige Koning, Die komen zou. Die rechtvaardige Heerser. O, één blik op die rechtvaardige Koning, op de Christus, op de rechtvaardige Messias, maakte hem eerlijk. Die rechtvaardige Heerser, Die zal Zijn volk regeren. Die zal Zijn koninkrijk regeren in de vreze Gods. En hij, David? Altijd gericht op eigen eer. Kent u dat?

Daarom moet hij zeggen: *hoewel mijn huis also niet is geweest als dat huis van die rechtvaardige Heerser.* Ik heb niet anders gedaan dan mezelf gezocht. Ik heb niet anders gedaan dan mijn talenten gebruikt tot eer van mezelf. Ik heb niet anders gedaan dan eigen roem voortgebracht. Ik heb alles verzondigd. Ik heb er niets van terechtgebracht. Allemaal schuld. Zo ligt David op zijn sterfbed. Als hij terugziet in zijn leven wat hij gedaan heeft als koning, o dan zal hij gezegd hebben: *zie mijn berouw, hoor hoe een boeteling pleit.* Reinig mij van al mijn vuile zonden. Ook van die vreselijke zonde van hoogmoed.

En nu dat wonder, geliefde gemeente. En dat wonder gun ik u allen. Hoewel mijn huis, mijn Koninkrijk also niet is bij God, nochtans is de Heere de Getrouwe geweest. Hij zal niet laten varen het werk wat Hij begon. Hij is die sterke Held Die verlossen kan. Hij zal komen, want Hij heeft het beloofd. Nu zal hij, toen hij terugzag op Zijn Koninkrijk, getuigen dat hij er niets van terechtgebracht heeft. Het is enkel Gods trouw dat ik hier nog mag liggen.

(2) Hoewel mijn huis, zijn huisgezin niet is bij God. Ach geliefden, er zijn veel oude mensen; David was 70 jaar toen hij stierf. Dus hij was 70 jaar toen hij terugzag op zijn leven. Toen hij terugzag in zijn huisgezin. Had hij er iets van terechtgebracht? O, we kennen het allemaal. Denk er eens aan hoe Tamar, zijn dochter, verkracht werd in zijn eigen huis door zijn zoon Amon. Zijn huis, het huis van een profeet des Heeren, het huis van een knecht des Heeren; en dát was nu uit zijn huis voortgekomen. En hoe vervolgens Amnon vermoord werd door zijn zoon Absalom. Hoe Absalom de vrouwen van zijn vader genomen heeft, hoe hij tot hen inging op het dak van het koninklijk paleis. Het was zijn huis. Voelt u nu de schaamte die er is bij David? Kent u ook die schaamte? Moet u soms niet met het schaamrood op uw kaken door de straten van Terneuzen gaan als u kijkt op uw eigen gezin? En ach, Absalom, hoe is hij aan zijn einde gekomen! Hij is door Davids generaal met drie pijlen door zijn hart gestoken. Wat is dat pijnlijk geweest voor David. Hij was zelf de oorzaak van de dood van Absalom. Want die woorden van Nathan: *gij zijt die man!*, is David nooit vergeten. Wat heeft de Heere gezegd vanwege die zonde die hij bedreven heeft met Bathséba? *Het zwaard zal van uw huis niet wijken!* Dus, hij zag zijn kinderen er niet voor aan. Het was eigen schuld. Toen hij hoorde dat Absalom vermoord was heeft hij het uitgeweend: *mijn zoon Absalom, mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon.* Ach, dat ik voor u gestorven was, Absalom, mijn zoon, mijn zoon. Wat een schuld was er bij David toen hij op zijn sterfbed lag. *Hoewel mijn huisgezin niet is bij God.*

En toch mocht er toen volgen: *nochtans!* Dat is nu vrije, soevereine genade van God. Wat zal er verwondering geweest zijn toen hij daar lag. Ach, hij hoorde als het ware al de woorden die zijn zoon Salomo later zou dichten onder de inspiratie van de Heilige Geest. Vele wateren zullen die liefde van Christus nooit uit kunnen blussen. Ook niet hoe ik geweest ben als koning. Ook niet hoe ik geweest ben als vader. Ondanks al mijn ongeloof. Ook mijn ontrouw niet. Ook al die schuld niet. Nee, de Heere is de Getrouwe.

(3) *Hoewel mijn huis ...* en dan daalt hij af naar zijn eigen hart, het huis van mijn hart. Hoewel dat huis also niet is bij God. O, het geloof was in zijn jonge jaren reeds ingeplant in zijn hart. Toen heeft hij een begeerte gekregen, om tot eer van de Heere te leven. Jonge vrienden, mocht het ook jullie begeerte zijn. Och, ik citeer die tekst veel. Toen heeft hij die begeerte

gekregen van Psalm 27 vers 4r, wat hij later gedicht heeft toen hij veerstoken was van het huis des Heeren, door eigen schuld. *Één ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken; dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.* Toen lag die begeerte er al. Toen was het zo bij die jonge David. En nu? Als een zeventigjarige grijsaard kijkt hij terug in zijn leven. Wat moet hij zeggen? Ik ben niet anders geweest dan een dwalend schaap. Ik heb niet anders gedaan, dan van de Heere afgeweken. Het is Zijn trouw geweest dat Hij mij heeft vastgehouden. *Ai, zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten schond.* David blikt door de werking van de Heilige Geest in Zijn hart. En dan kunt u voorstellen welke zonden er allemaal in zijn gedachten kwamen. Wat denkt u van die zonde met Bathséba? Toen hij daar op zijn dak liep en die vrouw zag. Zij was schoon. Hij is tot haar ingegaan. Hij heeft zelfs haar man vermoord. Maar hij gevoelde in het eerst zijn schuld niet. Wat zegt een van de Psalmen? *Toen ik zweeg, dat is, toen ik mijn schuld niet bekende, werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen den gansen dag.* Er was een Nathan nodig. Dat is altijd zo in de genade. Dat is voor ieder mens nodig. *Gij zijt die man!* Toen is hij schuldenaar geworden. Toen is hij voor de Heere mogen invallen. Toen is hij eerlijk geworden. Hij heeft gezegd: *ik heb gedaan wat kwaad was in Uw ogen dies ben ik Heere, Uw gramschap dubbel waardig.*

Toen is ook dat schone, tot verwonderingwekkende *nochtans* gekomen. Toen heeft Nathan gezegd: *uw zonden zijn u vergeven.* Wat een smart, geliefden. De smart is gebleven tot op zijn sterfbed. Hoewel - nochtans. Vanuit die gruwelijke zonde met Bathséba is de Zoon Davids, die grote Zoon geboren. Vanuit die gruwelijke zonde is de Christus voortgekomen. Hoewel - nochtans.

Hij blikt terug op die zonde van de volkstelling. Hoe de satan hem aanporde om het volk te tellen. Allemaal hoogmoed. Wat zal hij beschaamd geweest zijn, dat hij toen ingegaan is op die verzoeking van satan. O geliefden, dat vind altijd aanhechting in ons hart. David is ook gevallen in die zonde. De Heere is toen gekomen met het wraakzwaard. Toen is David de schuldige mogen worden. Wat heeft hij geroepen in 1 Kronieken 21 vers 17: *Maar deze schapen, wat hebben zij gedaan?* Ach, toen heeft hij gesmeekt: *och Heere, doe het zwaard maar op mij komen.* O, een dierbaar beeld van Davids grote Zoon, Die de zonde van Zijn kinderen op Zich heeft genomen, toen het wraakzwaard op de Christus is gekomen. En de Heere heeft, toen David het offerlam gebracht heeft bij de plaats waar Arauna woonde, het wraakzwaard weggenomen. Hoewel - nochtans. Waarom komt dat? Waarom is David bewaard gebleven? Waarom is dat wraakzwaard niet op hem gekomen? Wel omdat Christus in alles verzocht is geworden, uitgenomen de zonde. Hij is de mensen in alles gelijk geworden. Daarom is Hij een getrouw en barmhartig Hogepriester. Hoewel - nochtans.

David zag terug op veel zonden in zijn leven. Het u het ook wel eens mogen zien door de genadige werking van de Heilige Geest? Geliefde jonge vrienden, als de Heere je stilzet krijg je al je zonden terug, hoor. Ze komen allemaal ordelijk voor de ogen. Dan komt er ook een schaamte. Dan komt er een zeer grote schaamte en een roepen uit de diepte. David mocht terugblikken in zijn leven. Hij mocht zelfs vóór zijn leven terugblikken. Hij mocht terugzien naar het uur van zijn ontvangenis. Overal ongerechtigheid geweest, vanaf de baarmoeder. *Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.* En die schuld die er toen al lag, die is 70 jaar lang vermeerderd door dadelijke zonden.

Wat zal hij gezegd hebben? Net als Pleun Klein: *onverbeterlijk.* Kent u dat boekje van Pleun Klein? Weet u wat de grootste zaal was in Bethesda? De zaal *onverbeterlijk.* Die is zo groot, dat je er helemaal in verdwaalt.

David keek terug in zijn leven. Hoewel het huis van mijn hart alzo niet is geweest bij God. Wat heeft hij moeten bekennen: *dies ben ik Heere, Uw gramschap dubbel waardig.* O, hij keek terug in zijn leven, zelfs vóór zijn leven. Want geliefden, hoe oud je ook mag worden, ook al mag je de leeftijd krijgen van Methusalem, noch zou je maar een speldeprikje zien van

al die walgelijkheid van binnen. David, zoveel genade ontvangen, zelfs een type van die dierbare Borg en Middelaar, maar na alle ontvangen genade: wat bleef er van hem over? Een bedelaar. Wat zal hij anders geroepen hebben op zijn sterfbed? *Geef ons genade, geef ons genade; en redt ons tot Uw eer.* Wij zien David daar liggen, zeventig jaar, op zijn sterfbed. Zijn leven komt terug. Zijn gezin komt terug. Zijn koningschap komt terug. Het is allemaal zonde, allemaal schuld.

Kent u iets van die schaamte die David had? Wat zal hij gezegd hebben? Nooit heeft iemand zoveel kwaad tegenover zoveel goed bedreven. Ach, als je eerlijk gemaakt mag worden, geliefde gemeente, wat moet je dan zeggen? *Ik ken mijn schuld die U tot straf bewoog; Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig.*

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God. En nu mocht hij uit genade ook verwondering hebben. Hij mocht dat *nochtans* uitstamelen. Wat lezen wij in Psalm 72? Dat is de laatste Psalm die David gedicht heeft. Dat hij een grote verwondering uitroept, dat de Heere hem zo genadig en zo gedachtig is geweest. *Geloofd zij de Heere God, Die God van Israël, Die alleen wonderen doet.* Hoewel - nochtans.

Ach velen van u, dat hoor ik ook wel als ik door de gemeente heenga, velen van u zullen zeggen, *dat hun huis alzo niet is bij God.* Maar geliefden, nu mocht David er twee zulke dierbare woordjes aan toevoegen. Een woordje ervoor: *hoewel.* En een woordje erna: *nochtans.* En dat zal nu nodig zijn voor die nimmer eindigende eeuwigheid. Hoewel - nochtans. Dat woordje *hoewel* leren Gods kinderen in dit leven spellen, vol van schaamte. Ook dat woordje *nochtans.* Dat zal tot de grootste verwondering leiden. Hoewel ik nooit naar God gezocht heb, hoewel ik vol was van vijandschap, nochtans zag Hij op mij neer. Hoewel ik Hem altijd verloochend heb, nochtans zocht Hij mij op. Hoewel ik mij vanwege mijn zonde moest verbergen in de sterkte van die verborgen plaats, nochtans riep Hij vrij en soeverein tot mij: *Doe Mij uw stem horen.* De woorden *hoewel en nochtans* beschrijven het gehele genadeleven van al Gods kinderen. Hoewel ik zondaar ben, hoewel ik zondaar blijf, hoewel ik onverbeterlijk ben, nochtans is Hij de Getrouwe. Hij Die u roept is getrouw. Hij zal nooit laten varen het werk wat Zijn hand begon. Hoewel - nochtans.

Hoe is dat nochtans nu mogelijk, geliefde gemeente? Wel, die oorzaak ligt in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid. En nu mocht David op zijn sterfbed niet alleen terugblikken in zijn leven; nee, hij mocht ook door de werking van de Heilige Geest inblikken in die stilte van de nooit begonnen eeuwigheid. Dat leidt ons ook naar onze tweede gedachte.

2. Ten tweede, mocht David inblikken in de eeuwigheid.

David mocht inblikken in de eeuwigheid. Mag ik het zo zeggen, daar op zijn sterfbed ging voor David het gordijn open van die grote eeuwigheid. Hij mocht geloven: *eer iets van mij begon te leven, was ik al in dat boek geschreven.* Hij mocht geloven, dat dáár het *nochtans* lag. Vandaar dat: *nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld.* Hij mocht geloven, dat het gesteld was, dat hij met bloed geschreven was in het boek des levens, des Lams. Wat zal er bij die oude grijsaard een verwondering geweest zijn! Dat was die schaamte die op zijn hoofd lag.

Waarom was het op mij gemunt;

Daar er zo veel gaan verloren;

Die Gij geen ontferming gunt.

U bent al mijn broers voorbijgegaan. Toen hebt U gezegd tegen Samuël: *deze is het!* Het is niet te bevatten. Terwijl ik zo'n grote verbondsbreker ben. En wat mag hij dan horen van de Heere? Dan zegt de Heere: 'Ach, het is ook niet om reden uit u, David. Er zijn enkel en alleen redenen in Mijzelf. Om reden in Mijzelf heb Ik u liefgehad.' Och, daar is nu de eeuwigheid

voor nodig om dat uit te wonderen. De schaamte zal hier achterblijven. Maar de verwondering zal blijven, tot in alle eeuwigheid.

(1) *Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld.* Waarom is dat verbond *eeuwig*? Wel, omdat het bestaat van eeuwigheid tot eeuwigheid. Omdat het geen begin heeft en omdat het geen einde heeft. Welk verbond zal hier bedoeld zijn, jonge vrienden? Wel, hier wordt niet bedoeld het verbond der Werken. Hier wordt bedoeld het verbond der Genade, waar Christus Zelf het Hoofd van is. Het verbond der Werken hebben wij moedwillig verbroken. Wij zullen nooit meer door onszelf zalig kunnen worden. Ook David had dat verbond verbroken. O, wat zal het dan een wonder voor hem geweest zijn, dat hem een dat beter Verbond gesteld was. In dat Verbond waar Christus het Hoofd van is. En dat verbond van genade is gevuld met genade, ja wat boordevol is met genade. Ja, het is dat verbond, waaruit al Gods kinderen bediend worden. Uit die volheid is er alleen genade voor genade. Op dat verbond mocht hij blikken. Hij mocht daar op zijn sterfbed smaken wat de dichter zegt:

*'Onverdiende zaligheid,
Heb ik van mijn God genoten.
Ik roem een vrije gunst alleen.'*

Het is alleen genade. Ik sprak een oud, lief kind van God. Ze zei: *joh, weet je hoe groot mijn bekering is?* Ze zei, ik heb een tijd gehad jaren geleden, dan kon ik uren erover praten. (Zij is nu 80 jaar.) Ze zei, mijn bekering kan op mijn duim geschreven worden: *genade*. Zo was het nu ook bij David: *genade*.

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld. *Verbond* staat er hier. Als je dat woord in de grondtekst leest, dan komt dat woord wat hier gebruikt wordt af van een woord wat snijden betekend. Snijden dat wijst hier als het ware op het uitsnijden van mensen. Snijden wijst als het ware op die verkiezing. Het verbond is verbonden aan de verkiezing. Het verbond begint, geliefden in de eeuwigheid. Het verbond begint bij de liefde van de Vader, bij de verkiezende liefde. Het verbond begint bij de Vader, dat Hij verkoren heeft tot de zaligheid. En dat verbond eindigt in de nimmer eindigende eeuwigheid, waar al dat volk zal roepen: *het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen*. O, dat zullen ze roepen in grote verwondering. O, het is ook niet te bevatten. Dat de Vader al bezig geweest is, ja dat een Drie-enig God al bezig geweest is met de zaligheid van verdoemelijke zondaar voordat de tijd begonnen is. Ja, wat staat er in Spreuken 8? *Mijn vermaking en waren met de mensenkinderen*. O, Hij heeft toen reeds dat verbond *gesteld*. In de eeuwigheid hebben de Drie Goddelijke Zonen een verbond gesloten. De Vader heeft daar voor gezorgd toen Hij Zijn kinderen, die Hij heeft uitverkoren, de kinderen die Hij uitgesneden had, zag vallen in de zonde. Van de wereld zoals Hij die toen zag, heeft Hij gezegd: *Hoe zal Ik hen onder de kinderen zetten, en geven het gewenste land?* Toen is de Tweede Persoon naar voren komen. Hij heeft gezegd: *Zie, Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Zie, Ik heb lust om Uw welbehagen te doen*. En Hij is gekomen. Dat mogen wij ook vandaag herdenken, dat Hij gekomen is in de volheid des tijds. O, als men daar mag inzien, net als David, - waar David mocht blikken in het eeuwig verbond, - dan is er grote verwondering. Dan kun je jaloers zijn op het volk, wat al eeuwig Boven is. En wat zeggen mag: *Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*.

O, een *eeuwig* verbond gesteld. Dat verbond is van eeuwigheid tot eeuwigheid, dus daarom is dat verbond ook de val voor geweest. Daarom zullen de poorten der hel Gods kinderen nooit kunnen overweldigen. Kinderen des Heeren, hoe vaak denkt u het niet, dat u nog eeuwig om moet komen? Hoe vaak vrees je niet nog om te komen in de handen van Saul? Maar om dat het verbond *eeuwig* is, mocht David er op rusten. Wij horen van Jesaja: *Vrees niet, gij volkje Israëls, vrees niet gij wormpje Jakobs, Ik ben met u, spreekt de Heere. Uw Verlosser is de Heilige Israëls*. Dat is enkel en alleen omdat het een verbond van eeuwigheid is. Omdat het

van eeuwigheid is, gemeente, is het verbond ook onverbreekbaar. Wij kunnen het in de tijd nooit verbreken. Ook onze zonden zullen dat verbond niet kunnen verbreken. Dáárom mocht David zeggen: *hoewel mijn huis also niet is bij God*. Dus, we zullen het ook door al onze zonden niet kunnen verbreken. Ach, de Heere moet soms Zijn vriendelijk aangezicht wel terugtrekken, vanwege de zonde. Maar Hij zal het verbond nooit verbreken. Het is van eeuwigheid, dus onvervreemdbaar. Och, als wij door eigen schuld in het donker zitten, dan is het zo erg geliefden, dat we altijd nog de Heere de schuld geven. Dan kom je weer in je opstandige bestaan te roepen: *waarom ga ik in het zwart vanwege des vijands onderdrukking?* En dan kan de Heere alleen het hart weer verbreken. Dan kan het alleen omdat Hij die Getrouwe is. Dan kan het alleen om dat het verbond van eeuwigheid is. Dan kan dat harde hart weer opnieuw gebroken worden. Daarom alleen is het weer mogelijk: het hoewel -nochtans. O, als in die grootst de verdrukking, in de grootste opstand, in de grootste verzoeken en in de grootste aanvechtingen die Geest weer gaat waaien door het hart, o, dan komt die enige, ware, reine begeerte weer op. En dan mag je, al zit je midden in de duisternis, op de Heere zien. Dan mag je zien op Hem en zeggen met Micha: *dat de Heere temidden van de benauwdheid een Licht zal zijn*. Dat kan enkel en alleen omdat het verbond van eeuwigheid is. Omdat het verbond van eeuwigheid is, is het niet alleen onverbreekbaar, is het niet alleen van eeuwigheid tot eeuwigheid, maar daarom is ook het geen in dat verbond is onbetaalbaar. Omdat het van eeuwigheid is, heeft Christus dit alleen met Zijn bloed kunnen kopen voor een wederstrevig volk. Dat volk kan het alleen maar krijgen uit vrije, soevereine genade. Ik weet het, daar zijn wij vijanden van. Wij proberen altijd zelf alles mee te nemen. Wij zijn vijanden van dat bloed. Maar alleen Zijn offert alles wat in het verbond is voor Zijn kinderen gekocht. Hij alleen is de Weg, de Waarheid en het Leven. Omdat Hij alles gekocht heeft, hoeven we Gods kinderen er niets meer aan toe te doen. En omdat hij alles uitgewerkt heeft, heeft Jesaja gezegd in hoofdstuk 55: *komt, koopt en eet; ja komt, koopt en eet zonder prijs, wijn en melk*. Het is alleen omdat Christus het grote Voorwerp is van het verbond en omdat hij het Hoofd daarvan is. Daarom zal de Heere alles om niet uit dat verbond schenken aan Zijn kinderen. Wat is dát een wonder!

En wat is dat een wonder geworden voor David, toen hij als een oude grijsaard mocht terugblikken in zijn leven. Toen hij mocht inzien, dat de Heere die vrije en soevereine genade aan hem geschonken had

(2) Dat verbond is niet alleen eeuwig, het verbond is ook *welgeordineerd*. Wat betekent welgeordineerd? Wel, dat betekent dat het geordineerd is tot een de bepaald doel. En wat is dat doel? Wel, dat is de verheerlijking van God Drie-enig. Dat is ook de begeerte geweest in het hart van David als de Heere het levendig maakt en als de Geest in zijn hart mocht waaien. Dan heeft hij ook uitgeroepen: *Uw Naam, ja die alleen moet eeuwig de eer ontvangen*.

(3) Het verbond is niet alleen eeuwig en wel verordineerd tot dat ene doel, het verbond is ook *wel bewaard*. En iets van waarde, geliefden dat sluiten wij op in de kluis. Dit verbond is bewaard in de kluis van de hemelse gewesten. Er zal nooit een vijand bij kunnen. Och, het eerste verbond kreeg Adam in zijn hand. En wij hebben het samen met Adam verkwanseld. We hebben het niet kunnen bewaren. Het tweede verbond hebben Gods kinderen daarom niet gekregen, maar het genadeverbond is gegeven in de handen van Christus. In twee almachtige Middelaarshanden. O, dat verbond is wel bewaard! Of, als je een grote moedeloosheid soms over de aarde gaat, als je denkt dat de Heere je vergeten heeft, ach denk dan eens aan wat Jesaja zegt in hoofdstuk 49 het 14e vers: *Doch Sion zegt: de Heere heeft mij vergeten; de Heere heeft mij verlaten*. Wat is dan het antwoord tot het amechtig Sion? *Doch al zou een vrouw haar zuigeling vergeten, Ik, heb u in beide handpalmen gegraveerd. Uw muren zijn steeds voor Mij*. O, dat verbond is wel bewaard. En in de handen van de Middelaar, Die het

verbond bewaard, zijn de namen van al Zijn kinderen geschreven. Dus, het is een eeuwig verbond, het is een wel verordineerd verbond, en het is een wel bewaard verbond.

Ach, wij zullen het er allemaal mee eens zijn, geliefden, wij zullen het er allen mee eens zijn dat het verbond van eeuwigheid is. Dat het verbond wel verordineerd is. En dat het verbond wel bewaard is. Maar wat is nu zo nodig? Dat u het zielsbevindelijk mag leren kennen. Het is nu zo nodig, dat u net als David mag zeggen: ‘Hij heeft mij een verbond gesteld, vrij, soeverein, eeuwig.’ Och, mocht de Heere toch schenken dat onze gemeente in een verbond gesteld werd, zoals er staat. Dus vrij en soeverein. De Heere heeft niet gevraagd of Zijn kinderen in dat verbond zouden gesteld willen worden. Nee, wat heeft Hij gezegd? *Ik zal een verbond met u oprichten in; tussen Mij en met uw zaad. IK zal een verbond oprichten.* David was al in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid een voorwerp; voorwerpelijk in dat verbond begrepen. Maar in de tijd is hij net als al Gods kinderen over gegaan om onderwerpelijk in dat verbond te komen. Och, David was van nature, net als u en net als ik, een kind des toorns. Ook David werd geboren in een verbroken werkverbond.

Als de ure van Gods welbehagen aanbreekt dan gaat de Heere Zijn kinderen plaatsen in het genadeverbond. En zeggen dan die kinderen, vanaf het eerste uur: *ik ben een verbondskind? O mijn geliefden.* Dan vallen ze erbuiten. Maar dan is het net als bij die dochters van Zelafead. Ze vallen er buiten; ze vallen niet onder het verbond. Ze worden er buiten geplaatst. Dan worden ze net als Mefiboseth die al bevende naar Jeruzalem kwam. Niet wetend, dat ze getrokken worden, dat ze gehaald worden vanwege het verbond met die Meerdere Jonathan. Mijn geliefden, dan wordt het sterven, dan wordt het God ontmoeten. Dan ga je net als Adam vrezende en bevende vluchten voor de Heere. *Ik wou vluchten, maar ik kon nergens heen. Zodat de dood voor ogen scheen.* O, dan zullen er misschien zijn die zeggen: ‘je moet pleiten op die beloften, op die beloften van het verbond. Je moet pleiten op het teken van het verbond wat op je voorhoofd is’. Dat moet je tegen zo iemand eens zeggen. Dan zeggen ze: ‘dat zal eeuwig tegen mij getuigen. De Heere is nog zo genadig geweest om mij af te zonderen, maar ik moet met David zeggen: hoewel mijn huis also niet is bij God. Die beloften van Gods verbond zijn voor Gods kinderen.’ O, de Christus is toch zo verborgen voor zo'n ontdekte ziel. Waarom is Hij dan zo verborgen? Wel, omdat je nog zoveel kooppeld meeneemt. Altijd maar weer probeer je de Heere te behagen vanuit een verbroken Werkverbond.

Het is zo nodig dat de Geest van ontdekking en de Geest van ontgronding al dat kooppeld komt weg te nemen. Ja, Ik zal Mij doen overblijven een ellendig en arm volk en die zullen op de Naam des Heeren vertrouwen. Ze zullen moeten worden als die bloedvloeiende vrouw, die al haar kooppeld had gegeven en niets meer overhad. Maar toen mocht ze vluchten in het geloof tot Christus. Het zal moeten worden net als bij Esther: *kom ik om, dan kom ik om.* Voor zulk een, die net als die meisjes van Zelafead erbuiten geplaatst waren, maar die niet zonder dat erfdeel konden, voor hem zal de Heere zich wenden. Het is net als bij de zonen van Jacob toen ze bij Jozef kwamen, dat Jozef zich niet langer kon bedwingen. Dan kan Hij zich niet meer verborgen houden. Onthoudt, geliefde gemeente, de Heere komt dorstigen te nodigen. Niet om hen weg te stoten, maar om hen het water des levens om-niet te schenken. Kent u dat? Als je er rechtvaardig eeuwig buiten moet vallen? En als die noodschreeuw in je ziel leeft, net als bij Esther: *kom ik dan om, dan kom ik om.* Als dan die scepter van genade wordt aangereikt, dan mag je Hem zien als die grote Helper. Dan mag je Hem zien als David Hem heeft gezien in Psalm 89 vers 20. *Toen heb ik Hem in een gezicht gezien; Ik heb Hulp besteld bij een Held.* Kijk, als je voor het eerst mag zien op Hem, dat Hij de Weg is, de Waarheid en het Leven, dan mag er ook voor het eerst in je leven iets van stamelen: ‘Hoewel, ik zo'n ontzaggelijk grote zondaar ben, en in zonde ontvangen en geboren, en nooit anders hebt gedaan dan van de Heere afwijken, - nochtans is Hij de Getrouwe.’

Als de Heere dan vanwege de zonde Zijn vriendelijk aangezicht verbergt, waar komt dan dat

volk zo achter? Dat een bedekte schuld geen vergeven schuld is. Dan komen al die zonden en ook andere zonden weer in alle hevigheid naar voren. Dan ga je weer opnieuw als een wenende over de aarde. Dan moet je weer opnieuw met Psalm 6 zeggen: *wil mij niet straffen Heere, die misdaan het zozere*. O geliefden, dan word je bang van de zonde. Je wordt het bangste voor jezelf. *Ik* in een verbond? Ik; een verbondsbreker, dat ben ik. Dan heb je momenten mogen hebben in je leven, dat je gezegd heb: hoewel - nochtans. Als je niet in het geloof verbonden bent aan Christus, dan ben je de grootste verbondsbreker. Als je in het geloof niet verbonden bent aan het Hoofd van dat verbond, dan kom je in je gewaarwording buiten dat verbond te vallen.

Nu zal de Heere, en onthoudt het, de Heere zal altijd met Zijn kinderen werken zoals het staat in de Heidelbergse Catechismus. En voortdurend zullen ze volgens Zondag twee, drie en vier, - wat we met de catechisanten hebben besproken, - voortdurend zullen ze die ellendekennis die in die Zondagen worden besproken beleven. Om weer opnieuw met Zondag vijf te zeggen: *is er nog een weg, is er nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan?* Om bij Zondag zes terecht te mogen komen om dan weer iets van die schoonheid van de Schoonste aller mensenkinderen te mogen zien. Om opnieuw te mogen stamelen: *al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk één is mijn liefste, zulk één is mijn Vriend; o gij dochter van Jeruzalem*. Als de Heere dan Zijn aanwezigheid komt in te trekken, dan ligt het allemaal weer bedekt. Dan is er zo'n grote vrees. Daarom is het nodig, mijn geliefden, - ik zeg het bewust in verband met onze tekst - daarom is die tweede voorbijgang zo nodig. Want al die weldaden die je gekregen hebt is groot, het is zeer groot, het is de vrije, soevereine genade; maar het is Jezus niet. Het is wel van Jezus, maar het is Jezus Zelf niet. En nu zul je alles moeten verliezen wat buitenom dat bloed is. Je zult net als een Thomas - waar we vorige week iets over gezegd hebben - alles moeten verliezen. Je bekering, je teksten, je versjes; je zult afgesneden moeten worden van alle leven. Dat je waard zult worden, dat je alleen de zwarte keursteen verdiend hebt. Ja, dat ze onvoorwaardelijk aan Zijn zijde mag vallen. En moet zeggen: *Bent U met mijn doem gediend, zoek Uw eer; ik heb het verdiend*. Om dan net als Jakob bij Pniël geen zwarte keursteen te krijgen (o, dat is zo'n eeuwig groot wonder: hoewel - nochtans) maar een witte keursteen te mogen krijgen. Om dan vrijgesproken te mogen worden van schuld en van straf en een recht te krijgen op het eeuwige leven. O, dan is het een: hoewel - nochtans. Een eeuwig *hoewel* en een eeuwig *nochtans*. Dan mag je weten dat de hitte van Gods gramschap geblust is. O, dan ben je zeer vrolijk in de Heere. O, dan mag je met bewustheid zeggen, net als David: *dat Hij mij nu een eeuwig verbond gesteld heeft*. Dan mag je je zelf verliezen in de liefde van een Drie-enig God. Als je dan net als David door de Heilige Geest gewerkt, mag blikken in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid, dan mag je je verliezen in de liefde van de Vader, Die verkoren heeft. Dan mag je je verliezen in de liefde van de Zoon, Die Zijn dierbaar bloed gestort heeft, opdat al de weldaden van het genadeverbond voor Zijn kinderen zijn. O, dan mag je je verliezen in die toepassende liefde van de Heilige Geest, Die in dat vuile, vieze hart wil wonen en wil werken, en wil bidden. Ja, dan mag je je verliezen in een een Drie-enig God. Dan mag je zeggen: *Drie-enige God, ja U alleen zij alle eer*.

Wij hebben nog een gedachte. Omdat de tijd doorgaat, gaan wij eerst zingen, Psalm 105 het 6^e vers.

Toepassing

Geliefde gemeente, we hebben eerst mogen zien David op zijn sterfbed mocht terugblikken op zijn leven. Ach, dat zullen jullie nog wel begrepen hebben, jonge vrienden. Dat is niet zo moeilijk. Het is mijn begeerte en wens, dat weet u, dat de Heere je ook in je eigen hart mocht

laten zien en een terugblik geven in je eigen leven. En dan zal het niet anders zijn dan bij David. We hebben in de tweede gedachte gezien dat David mocht inblikken in de eeuwigheid. Ach, dat was misschien veel moeilijker voor jullie. Maar je moet één ding onthouden, als je in die eeuwigheid mag blikken, als uit genade dat gordijn van de eeuwigheid even weg mag gaan, dan blijft er alleen maar verwondering over, diepe, diepe verwondering. Als je dan mag horen, dat in die eeuwigheid onderhandeld is, en dat voor zó een, o, dan is er verwondering, dan is er lofprijzing. Als je daar op mag blikken op dat verbond wat zo wel bewaard is in die twee almachtige handen, waarin nu ook David geschreven was. Als je nu mag inblikken dat het een welgeordineerd verbond is, o, dan zeg je: ‘Alles hebt Gij Heere in Uw wijsheid zo geordend dat Gij aan Uw eer zult komen. Ach Heere, dan hoef ik niks te doen want Gij hebt alles gedaan. Zodanig dat Gij aan Uw eer komt. Ach Heere, het is altijd door mijn zonden dat U niet aan Uw eer komt. Ik kan het zelf niet verder brengen dan een begeerte, dat Gij aan Uw eer mag komen. Maar omdat dat verbond nu wel bewaard is, en omdat het verbond nu wel geordineerd is, dan zult U aan Uw eer komen. Ach Heere, dan is dat de begeerte van mijn hart.’

3. Maar nu mocht David ook vooruit te blikken op de Messias Die eens zou komen.

Hij mocht vooruitblikken op die grote Zoon, Die uit zijn lendenen zou voortkomen. Ach, we zullen er maar weinig woorden meer van kunnen zeggen. *Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust.* Hoe je het ook mag vertalen, o laten we maar direct naar die vertaling toegaan: *voorzeker is in Hem al mijn heil en alle lust. In Hem,* in de Christus, is alles; is al mijn heil en al mijn lust.

Voorzeker, zegt David. Op zijn sterfbed maar hij grote geloofszekerheid hebben. In Hem is al mijn heil, en alle verlossing. Ja, hij mag daar blikken, - geliefden mocht het u ook eens gebeuren in uw leven, - dat Jezus de Zaligmaker is. Ja, dat Hij alleen kon verlossen van het grootste kwaad en brengen tot het hoogste Goed. Ja, in Hem is al mijn heil en al mijn lust. In Hem die alleen de enige Weg is. In Hem Die alleen de enige Waarheid is. In Hem, Die alleen het eeuwige Leven is. Och, Hij alleen kan u brengen van het grootste kwaad tot het grootste Goed. Alleen in Zijn bloed is er een volkomen verzoening van al mijn zonden. Ja, in Hem is al mijn heil en alle lust. En hoe meer je nu de verdorvenheid van je eigen hart, hoe meer je nu de walgelijkheid van je bestaan gaat leren zien, hoe groter die lust wordt in Hem. O, mijn lust is in Hem. *Nevens u lust mij ook niets op de aarde.*

O geliefden, hoe walgelijk je zelf wordt, hoe liefelijker de Christus wordt. Als de Heere het weer voor het geloof wil ontsluiten, hoe groter het wonder wordt van dat hoewel - nochtans. Dus daarin, in Hem is al mijn heil en al mijn lust.

Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. Hier heeft David de ogen op Christus Die komen zal. Hij heeft de ogen op Zijn grote Zoon, Die in de volheid des tijds zal komen, vanuit het geslacht van David. Dus, David mocht op zijn sterfbed ook aan zijn rijk gedacht hebben. Ja, dat in Hem zijn wereldrijk zal voortkomen. Niet één aards wereldrijk, nee een geestelijk wereldrijk. Dat nu uit zijn lendenen die Zoon zal komen. O, hij mocht inblikken, en hij mocht stamelen: *Eeuwig bloeit de gloriekroon, op het hoofd van Davids grote Zoon.*

Maar voordat Hij zou komen, kan er nog zoveel gebeuren. Voordat Hij zal komen, zal het volk nog in ballingschap weggevoerd worden. Maar toch, in de volheid des tijds, omdat Hij de Getrouwe Verbondsgod is, omdat Hij het beloofd heeft en omdat Hij aan Zijn verbond zal denken, zal in de volheid van de tijd het Rijsje voortkomen. Hij zal het doen.

Gemeente, Hij zal komen. En Hij zal zoeken en zaligmaken dat verloren is. O, Hij zal al degenen die Hij van eeuwigheid verkoren heeft en Die hij uit de handen van Zijn Vader heeft ontvangen, Die zal hij toe brengen. Die Amandelboom zal bloeien. Hij zal al het doen.

Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. Ach, hier zal Hij nooit ten volle uitgesproten zijn. Welke beeld gebruikt David hier? Wel, hij gebruikt hier het beeld van een bloem die nog in knop staat, een bloem die nog moet uitspruiten. Mag ik het zo overbrengen in het geestelijke? Als de Heere in het dodelijkst tijdsgewricht die Weg komt te ontsluiten, dan laat Hij die Bloem zien. Dan mag je die Roos van Saron zien, die Lelie der dalen. Dan is er een groot *hoewel - nochtans*. Dan is er een grote verwondering.

Dan zie je die schone Bloem. En dan gaat de Heere in het verdere leven die Bloem doen ontluiken. Dan gaat de Heere langs een weg van ontdekking, van ontgronding en van ontleding, keer op keer een blaadje van die Bloem openen. Dan mag je keer op keer weer iets nieuws van die grote schoonheid van Christus zien. Dan mag je wel eens zien, dat blaadje van Trouw.

Het is trouw, al wat Hij ooit beval;

Het staat op Recht en Waarheid pal.

Dan mag je, als je op je knieën ligt die Bloem weleens zien en dan mag je een blaadje van Zijn liefde wel eens aanschouwen. Dan kom je vanuit het stof te stamelen: *God heb ik lief*. Dan mag je het schone blaadje van Zijn zorg wel eens aanschouwen. Dan mag je stamelen: *de Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken*. En dat zijn nu nog maar drie blaadjes van die schoonste Bloem, van die Schoonste aller mensenkinderen. O, wat is het een bitter blaadje, als je het rode blaadje van Zijn lijden mag zien. Wat is het dan bitter, als je hoort klinken: *het zijn de Joden niet, Heer Jezus, ziel, die U kruisten*. Ja, dat blaadje, ... dan zie je dat het blaadje rood is vanwege je eigen zonde, vanwege je eigen misdaden. O, als je dan in het geloof op de Koning mag zien in Zijn schoonheid, dan mag je ook wel eens even schuilen in Zijn wonden. En wat krijg je dan dat blaadje waarop staat: *Wonderlijk*, betekenis! Hij doet wonderen, Hij alleen.

Wat krijgt dan het blaadje van *Raad* betekenis. Wat wordt het dan een eeuwig wonder dat Zijn oog al van eeuwigheid op u gevestigd is en dat hij zegt: *Ik zal u onderwijzen; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn*.

O, wat is er een grote verwondering als dat blaadje van *die sterke Held* gezien wordt. Die sterke Held, Die alleen verlossen kan. O, wat is er een grote verwondering - en zo kunnen wij doorgaan, geliefden - het is een Bloem, die oneindig veel blaadjes heeft. En iedere blaadje heeft een schoonheid die alle begrip te boven gaat. O, als je dat blaadje mag zien, dat hij een volkomen *Verzoening* is voor alle zonden, o, dan zak je weg in het stof van vernedering, in het stof van verootmoediging. O, dan moet je stamelen: *alles wat aan Hem is, is gans begerlijk*. O, hier zal die schoonheid maar ten dele zijn, terwijl het al zo onuitsprekelijk schoon is.

Heb je wel eens ooit die schone Bloem mogen zien? Heb je wel eens ooit zo'n blaadje mogen zien met ogen van geloof? Dan zal de wereld geen grote betekenis meer voor je hebben. Dan hunker je om wéér een blaadje ervan te mogen zien. Dan is het zo bitter als de Heere die blaadjes toesluit, vanwege je eigen zonden.

Maar geliefden, we moeten stoppen; de tijd is om. Die twee woordjes ... zal je ze nooit vergeten? *Hoewel - nochtans*. Wie van ons zal vanmorgen niet moeten bekennen, als je terugblijkt in je leven, ik heb er nog nooit iets van terechtgebracht? Wie zal nu ontkennen, dat zijn huis niet alzo is bij God? Mocht uit genade, dat woordje *hoewel* er voor geplaatst worden; én uit genade dat woordje *nochtans*. *Hoewel*, schaamte - nochtans, eeuwig verwondering.

Als er nu *alleen het woordje hoewel* is, geliefden, dan is het te weinig. Sta niet naar naarheid, maar sta naar klaarheid. Als alleen het woordje *hoewel* er is, maar nochtans komt nooit in het leven, dan zal je met je belijdenis voor eeuwig verloren gaan. Maar het is nu nog de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Dat woordje *nochtans* kan uit genade nog geschonken worden.

En als het *alleen dat woordje nochtans* is, dat kan ook niet. De Heere maakt altijd plaats voor Zichzelf. Velen zijn er, in deze tijd die het verbond proberen te grijpen. Die alleen dat woordje *nochtans* begeren. Nee, het woordje *hoewel*, gaat eraan vooraf. En als de Heere het *hoewel* werkt, zal het woordje *nochtans* volgen. O dat woordje *hoewel* wordt steeds dieper, het wordt steeds ellendiger. Maar dat woordje *nochtans* zal steeds weer verwondering werken. Och, mocht het zijn geliefden, als de Heere je nog een sterfbed komt te schenken, dat je net als David zou mogen stamelen: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld*. Dat je dan ook terug mag blikken op je leven, tot schaamte. En dat je met grote verwondering mag inblikken in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid. En dat u ook voorwaarts mag blikken op die grote Held, Die alleen verlossen kan. Die zal komen in de volheid des tijds.

Och, mocht het zijn, hier aan deze zijde van het graf: *ja In Hem is al mijn heil, en al mijn lust*. Hier is die Bloem als een Schat. Hier is iedere blaadje van een onuitsprekelijke schoonheid, wat slechts in verwondering kan bewonderd worden. Wat we niet eens uit kunnen spreken. Wat zal het straks dan zijn! Hier alles ten dele, straks volkomen. Straks zullen ze eeuwig in verwondering mogen uitroepen, aan die glazen zee, kristal gelijk: *Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*. Ja, straks zal het zijn: *mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan*. Straks zal het eeuwig zijn:

*Daar zal het goede van Zijn woning,
Verzaden, reis op reis.*

Dan is die Bloem in zijn totaliteit opengegaan. En dan mag je al die blaadjes eeuwig bewonderen. Amen.

Dankgebed.

Heere, wat is alles gebrekkig; wat kunnen wij er toch weinig van zeggen. Maar Gij zijt een wonderdoend God. En alles wat Gij gedaan hebt, de Heere, dat strekt enkel tot verwondering. Mochten wij U erkennen voor alles wat U geschonken hebt.

Wil met ons zijn in de rest van deze dag. En de broeder die vanmiddag hoopt te lezen ondersteunen.

En breng ons ook vanavond weer terug in Uw huis. Geef vanmiddag nog de stof te overdenken voor deze avond. Wil U dan aanwezig zijn; Uw Naam ter eer. Om Christus' wil. Amen.

Zingen wij tot slot Psalm 72 het 11e vers

*Heerlijk geloofd worde Zijn Name,
Tot in der eeuwigheid.
De landen moeten vol zijn t' samen,
Van Zijne heerlijkheid.*

Gaat nu heen in vrede en ontvangt de zegen des Heeren.

*De genade van de Heere Jezus Christus,
de liefde Gods,
en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijven met u allen. Amen.*

2. Een liefelijke vertroosting voor een ellendig volk.

Uitgesproken 13 december 2009, Terneuzen

Geliefde gemeente.

De woorden van onze overdenking op deze derde adventzondag kunt u vinden opgetekend in het zo-even voorgelezen Schriftgedeelte, Jesaja 60 en daarvan het eerste vers, het eerste gedeelte.

Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt.

Wij zetten boven onze overdenking: *een liefelijke troost voor een ellendig volk.*

1. Ten eerste hopen wij na te denken over dat ellendige volk.
2. Ten tweede beluisteren we een dringende opwekking.
3. Ten derde, een troostvolle belofte.

Wij zetten boven onze overdenking naar aanleiding van Jesaja 60 het eerste vers: *een liefelijke vertroosting voor een ellendig volk.*

En wij zien ten eerste, een ellendig volk. Het woordje *u, maak u op*, daar wordt het ellendige volk aangesproken. En later nog een keer: want *uw* licht komt.

Ten tweede, een dringende opwekking. Dat staat in het eerste deel: *maak u op, word verlicht.*

Ten derde, een vertroostende belofte. Want *uw*, het wordt persoonlijk. *Uw* Licht komt.

Ten eerste, een ellendig volk

Mijn geliefden.

Mocht er zo'n volk ook in ons midden zijn opgekomen. Een ellendig, uitziend adventvolk. Onze tekstwoorden zijn genomen uit de evangelische Jesaja, zoals hij zo vaak genoemd wordt. Als wij het boek Jesaja bezien, zien wij dat het *eerste deel* van het boek veel gericht is om de oordelen die staan te komen, aan te kondigen. Er staan ook beloften in. Kijk maar naar Jesaja 11. Kijk ook maar naar Jesaja 9. Maar het zijn vooral de oordelen die door Jesaja worden aangekondigd. Dat de Heere zal komen als een Wreker over de zonde van Zijn volk.

Maar ons tekstwoord is niet gekozen uit het eerste deel van Jesaja. Ons tekstwoord is gekozen uit het tweede deel van Jesaja. Dat deel wat begint bij het 40e hoofdstuk. Dat deel bevat zoveel rijke Evangelische beloften voor een arm en ellendig volk. Ja, in dat deel mag doorklinken, dat de Heere met mate komt te kastijden. In dat deel mag doorklinken, wat het eerste versje van het tweede deel, Jesaja 40 vers 1 zegt. *Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is; dat haar ongerechtigheid verzoend is en dat zij uit de hand des Heeren dubbel ontvangen zal voor al haar zonden.* Je zou kunnen zeggen, geliefde gemeente, dat is een samenvatting van het hele tweede deel, waaruit onze tekstwoorden uitgekozen zijn.

Jesaja mag hier een troostwoord uitspreken, terwijl de oordelen nog niet eens zijn uitgestort. Want als Jesaja dit uitspreekt is het volk, het Twee stammenrijk nog steeds in Juda. De tempel in Jeruzalem is nog steeds aanwezig, om daar de offers te kunnen brengen. Juda en Jeruzalem zijn nog niet verwoest. Toch ziet Jesaja hier, door de werking van de Heilige Geest, Zijn volk zitten als een bedroefd volk aan de rivier Chebar. Hij ziet zijn volk zitten als ballingen. In welke toestand zitten zijn? Wel, dat staat in onze tekst.

Maak u op, staat er. Weet u wat er in de grondtekst staat? Sta op uit de dood. Het volk wat

Jesaja zag een het profetisch perspectief, was als het ware in de dood gezeten.

Word verlicht! Ze zaten dus in een grote duisternis. Als je niet in de duisternis zit hoeft je niet verlicht te worden. Het volk zat daar zoals Jesaja hen zag in profetisch licht, zoals we horen van David in één van zijn dierbaar Psalmen, *dat ziel overstelpt was*. Het was duisternis van buiten, het was duisternis van binnen. Ze zaten daar als het ware in de schaduw van de dood. Kent u dat? Ze zaten daar met hun harpen aan de wilgen: *hoe zullen wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land?* Als je dat volk, wat daar treurig bij elkaar zat, gevraagd had: *zing nu een vers; welk vers hadden ze dan gezongen?*

Ik schatte mij geheel verloren;

Ik mocht van geen vertroosting horen.

Als mijn ziel aan God gedacht,

Loosde ik niet dan klacht op klacht.

Jesaja ziet het volk daar zitten, terwijl het volk nog niet eens weg gevoerd is. Hij ziet dat volk daar zitten als ellendigen, die uitzien naar de vertroosting Israëls. Hij ziet het volk in Babel, omdat ze daar heen moesten vanwege het rechtvaardig oordeel van de Heere over hun zonden. Hij ziet dat de Heere heat volk dat zich uitleeft in de zonde en in de ongerechtigheden zal bezoeken met de roede en met bittere tegenheden. Maar wat een groot voorrecht, dat hij nu mocht blikken over die oordelen heen. Dat hij mocht zien dat de Heere het arme volk zal gaan troosten. Hij mocht zien dat achter die oordelen, *de ontfermingen van God* voor dat volk liggen. Voor een volk, dat de roede die de Heere gezonden heeft, mag kussen. Hij mag dat ellendige volk, wat aan die rivier de Chebar zit onder schuld en zonde, dat mag hij toeroepen: *maak u op! Word verlicht!* Hij mag dat volk als het ware opwekken. Dan klimt daarin door wat wij zojuist gezongen hebben: *die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien*. O, is dat geen les voor al dat droeve, schuldige adventvolk? Dat mag er voor een schuldige overblijven, dat alle troost mist, voor een volk dat uitroept: *mijn kracht is vergaan*. Dat buigend over de aarde gaat. Is de troost niet voor dat volk in de ballingschap als liefelijke koorden des Heeren?

Geliefden, dat is de weg die de Heere met Zijn kinderen houdt. Er kunnen zulke zware druk- en kruiswegen zijn. Misschien zijn er hier ook in ons midden, die zeer bezwaard zijn opgekomen. Die gebukt gaan onder de rechtvaardige roede des Heeren. Mag je dan net als Jesaja zien, wat er achter die roede ligt? Dat het een liefelijke roede is? Hij kastijdt met mate, met liefelijke handen. Vriendelijke ogen zijn bij Hem van eeuwigheid. Ziet u wat er in deze tekst ligt? Op Gods tijd zal er een einde komen aan de ballingschap van het verdrukte volk. Er zal een overblijfsel behouden worden. Zij zullen terugkeren naar de stad en de tempel. Want de Christus zou geboren worden. Zij zullen terug mogen gaan en dat erfdeel krijgen wat de Heere hen heeft beloofd, al bij monde van Abraham.

Maar geliefde gemeente, nu is die tekst niet alleen voor het volk was in Babel zit, wat zucht onder de grote oordelen die zij rechtvaardig moeten ondergaan. Dat volk, die zo'n harde roede nodig heeft omdat zij aan hun zondig bestaan ontdekten en leerden buigen voor de Heere. Het is niet alleen voor dat ellendig volk. Nee, het is voor de kerk van alle tijden en van alle eeuwen. De Heere geeft hier aan, dat er voor zo'n volk verlossing in Christus is. Hij heeft dat ook beloofd. Dat zien wij in het derde vers. *'Heidenen zullen tot uw licht gaan en koningen tot de glans die u is opgegaan.'*

We zien als een het ware wat ook Joël zegt: *'Ik zal Mijn Geest uit te storten op alle vlees'*. Die Geest is ook gekomen op dat vlees hier in Europa, op dat vlees in deze landstreek; op dat vlees hier in onze gemeente. Dan heeft deze tekst ook nog een vertroostend woord voor de gemeente van Terneuzen. De Heere geeft hier aan, dat Hij zal komen tot het ellendig en schuldig volk. Tot het volk wat gebukt gaat onder de roede en bittere tegenheden. Jesaja mag hier niet alleen zien dat de Heere zal verlossen. Nee, hij maar ook zien - ziet u dat ook, kinderen des Heeren? - hij mag ook zien op de trouw des Heeren. Ja, dat Hij die beloften die

Hij gesproken heeft zal vervullen. Die belofte die hij reeds gedaan heeft aan Abraham. ‘In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden.’ Het is als het ware, of Hij zegt: oh ellendig volk, u zult verlost worden! Niet alleen u, maar ook al die heidenen die toegebracht zullen worden.

Wij zien hier als het ware ook een uiting van de bede die wij in een van de vorige weken behandeld hebben: *Uw Koninkrijk kome!* Ja, Hij komt! *Uw Licht komt.* Het volk dat in duisternis wandelt: uw Licht komt. Hij is trouw, ondanks uw ontrouw, ondanks uw zonde. Hij zal komen. Wat zegt Hijzelf in Zijn woord? ‘Zou Ik het zeggen en niet doen; spreken en niet bestendig maken?’

Wij hebben het nog gezegd de laatste keer toen wij in uw midden waren, 2 Samuël 23 vers 5: *hoewel - nochtans.* Hoewel u nog zo'n grote zondaar op zondares bent, nochtans zal Ik mijn belofte vervullen. Dus geliefden, het is een troostwoord, *maak u op en wordt verlicht;* tot een ellendig volk van alle tijden en van alle eeuwen. Een volk wat in moet leven, dat ze door eigen schuld in de banden des doods zijn. En dat de beken Belials hen verschrikken. O, het is voor een volk en voor Zijn kerk van alle tijden en van alle eeuwen. Het is voor een kerk die in banden is geslagen. Die afgebracht moeten worden van alles waarmee ze zichzelf in leven houden. Maar die uitzien naar de Christus, Wiens komst alleen hun heil kan volmaken. Wij zien ze daar aan de rivier de Chebar, een schuldig en moedeloos volk die niet weten hoe het verder moet. Nochtans mogen ze verlangend uitzien naar de Messias, Die op Zijn tijd en op Zijn wijze zal komen. Want, ze weten het ook, alleen Zijn komst kan hun heil volmaken.

Wij zien hetzelfde in de tijd toen de Heere Jezus geboren werd. Het was donker op de hele aarde. Overal was er duisternis. Toch was er nog een uitziende kerk, die het niet verdiend had, maar die zonder de Heere niet konden leven. Kijk maar naar Simeon. Kijk maar naar Hanna. Kijk naar Zacharias. Kijk naar Maria en Jozef. Zij allen verwachten de vertroosting Israëls. Het is een troostwoord voor de kerk van alle tijden en alle eeuwen. Die schuldig gaan onder de roede en de bittere tegenheden. Nochtans mogen zij uitzien dat de Verlosser zal komen op Zijn tijd en op Zijn wijze.

Zijn er hier ook van die zuchtende adventgangers? Zijn hier ook zulke zuchtenden, Die gebukt gaan onder de zonde? Die moeten zeggen: *ik heb God op het hoogst misdaan?* Die moeten zeggen, *ik heb niet anders gedaan van het uur van mijn ontvangenis af, dan de Heere in al Zijn Deugden gekrenkt.* Die nu gebukt over de aarde gaan en niet meer weten waar ze het moeten zoeken. Waar alleen nog een schreeuw is naar boven: *Heere, help mij!* Tot dat volk wordt gesproken: *maak u op en wordt verlicht!*

Geliefde gemeente, van nature zitten wij allen in Babel. Allen zitten we in de klauwen van satan. We hebben onszelf in die klauwen van satan geworpen. We zijn in Adam van de Heere afgeweken. We hebben ons losgescheurd van die Bron van alle goed. Daarom zitten we allen in een zeer diepe, donkere, geestelijke duisternis. We zitten allen als het ware in een Egyptische duisternis. Het is zo donker, dat wij niet eens zien dat we blind zijn. Och, wij zijn allen blind van nature. Wij kennen de Heere niet een wij kennen de rechtvaardigheid van de Heere niet, waar de Heere ons zo dikwijls op wijst. Ik moest er aan denken, toen wij hier naartoe wandelden. Als je dan die scherpe, koude wind gevoeld, is dat een teken, of een heenwijzing dat de Heere een rechtvaardig God is. Dat Hij geen gemeenschap kan hebben met onze zonde. Maar wij kennen van nature niets van die rechtvaardigheid van de Heere. Dat Hij de zonde die wij doen van de vroege morgen tot de late avond moet straffen. Wij kennen niets van die heiligheid van de Heere. Het is juist om dat Hij zo volmaakt heilig is, dat Hij met ons geen gemeenschap hebben kan.

Geliefden, we zijn niet alleen blind voor de Heere, we zijn ook blind voor *onzelf.* Wij kennen onszelf niet. Wij kennen niet de grote schuld die wij dagelijks vermeederen. Wij kennen niet de zonde die in ons woont. Ach, wat is nu de grootste ellende? De kindertjes hebben het

geleerd van dominee Ledeboer. Wat is uw grootste ellende? Kom kindertjes, weet je het nog wat dominee Ledeboer zegt in zijn Vragenboekje? Waar is de grootste ellende? *Dat wij onze grootste ellende niet gevoelen.*

Geliefde gemeente het is zo ernstig gesteld met ons allen van nature. Wij zijn zo blind, dat we het Licht niet nodig hebben. Iedere zondag wijzen we hier op het Kind, Dat geboren is in Bethlehems stal. Iedere zondag wijzen we erop dat Christus het Licht der wereld is. Wat zegt de Heere Zelf in Johannes 1, het vijfde vers? “En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet begrepen.” Ontzaggelijk! Van nature leven wij in een pikdonkere Egyptische duisternis. U en ik, van nature. En nu wordt er nog op gewezen dat er een licht is, tot verlichting der heidenen, maar u blijft rustig zitten. Wat zegt u van nature? ‘Wijk maar van mij met dat Licht. Wijk maar van mij, want aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust.’

Geliefden, alleen als het Licht van de Heilige Geest in uw stikdonkere hart gaat schijnen dan wordt u ontdekt aan die duisternis hier van binnen. Wat ga je dan doen in het uur van de wedergeboorte? Ach, dat is een schreeuw door het hele genadeleven heen. Dan ga je schreeuwen om licht. Dan ga je geschreven: *zend Heere, Uw licht en Uw waarheid neder, dat die mij mogen geleiden.* Ga je dan rustig zitten totdat het Licht komt? Nee geliefden. Dan ga je werken en dan ga je kerken. Dan ga je proberen Zelf dat licht aan te steken. Maar al dat kunstlicht wat je zelf maakt, en wat je komt te maken uit liefde tot de Heere om Hem te behagen, al dat kunstlicht is niets anders dan dikke duisternis. O, als dat licht des Heeren in je hart gaat schijnen, als het licht gaat schijnen word je een schuldig volk. Dan ga je zien dat je een schuld hebt van de aarde tot aan de hemel, tegen een goeddoend God. Dan ga je roepen met de Psalmdichter: *ik heb tegen U, o Heere, zwaar en menigmaal misdreven. Dies ben ik Heere, Uw gramschap dubbel waardig.* Dan ga je gebukt over de aarde.

En zo zal dat volk daar in Babel. Zo zaten ze ook in de tijd toen de Heere Jezus geboren werd. En het zou groot zijn, als er nu ook vanmorgen zo iemand in ons midden mocht zitten. Dan ga je verschrikt van kamer in kamer over het ongenoegen van de Heere. O geliefden, dan hangen de harpen aan de wilgen. Dan zeg je ook: *zou ik een lied kunnen zingen in een vreemd land?* Dan ga je inleven dat je in een vreemd land leeft. En dat is door je eigen schuld. Omdat je je zelf losgescheurd hebt van de Heere en omdat je buiten Zijn gunst en buiten Zijn gemeenschap leeft. Ja, dat je door eigen schuld een vreemdeling bent van de Heere. En dat je nu als een balling over de aarde loopt. O, dan zal zo iemand, die door het licht van de Heilige Geest iets mag zien van de rechtvaardigheid van de Heere, krom van lenden gaan en gebogen over de aarde.

Ach, in het uur van wedergeboorte, als het licht in het hart gaat schijnen, dan wordt ook de liefde tot de Heere geboren. Dan ga je ook zeggen: - en dat zal hier afgelopen zondag ook gezegd zijn - dan word je wil overgebogen tot Zijn wil. Dan ga je net als Paulus zeggen: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Dan krijg je betrekking op die instellingen. En dan wordt het zo'n grote schuld dat je zoveel jaar gevoelloos, alleen voor de vorm naar Gods huis gegaan bent. O, dan ga je met de ketenen van veroordeling naar Gods huis. Dan ben je soms bang dat de kerk zou instorten omdat je daar binnenkomt. Kent u daar iets van? Dan ga je er gebukt onder, dat je niet één goede gedachte kunt voortbrengen. Als de Heilige Geest met Zijn licht in je hart gaat schijnen, dan zie je alleen maar een grote bron van wanbedrijven. Dan kun je slechts veroordeeld over de aarde gaan. Dan ga je voelen dat de Heere je rechtvaardig zal moeten straffen. O, dan zeg je met Psalm 130: *Als Gij Heere, de ongerechtigheden gadeslaat; Heere, wie zal dan bestaan?* En wat er dan verder volgt in het vierde vers, dat is voor Gods kinderen: *maar bij U is de vergeving.*

Geliefden, dan ga je gebukt over de aarde. Dan moet je zeggen: *Heere, Gij zult de schuldige geenszins onschuldig houden.* Dan zal je blijven proberen om de Heere te behagen. Dan zeg je: *Heere, heb geduld met mij, heb geduld.*

Maar de satan zit dan ook niet stil. Al de omstandigheden lijken dan wel te veranderen. Dan heb je zoveel tegenslagen op het werk. Zoveel tegenslagen in je gezin. Zoveel tegenslagen in het ambt. Zoveel tegenslagen in de opvoeding. Maar ach, dan gaat de vuist niet meer naar Boven, hoor. Dan zeg je: ik ben zelf de schuld van dit alles. Het zijn rechtvaardige gerichten vanwege mijn zonde. Dan ga je over de aarde met Psalm 6 vers 3:

*Mijn ziel gans neergebogen;
Schrikt voor Uw heilig ogen;
In deze jammerstaat.
Hoe lang zal ik nog klagen?
Hoe lang Uw gramschap dragen?
O Heer, mijn Toeverlaat.*

Mijn Toeverlaat. Dat mag dan ook wel eens even doorbreken, dat zullen we straks nog zien. Gemeente, als de Heilige Geest Zijn licht laat schijnen in je hart, - dan kun je zien bij dat schuldig volk tot wie de profeet Jesaja sprak, - dat het alleen maar zwarter en het alleen donkerder wordt. *Het is niet alleen dit kwaad dat roept om straf, maar ik ben in zonde en ongerechtigheid geboren.* Dan kom je er achter dat die bron van alle donkerheid, die bron van al dat kwaad van binnen zit. Ja, dat we van het uur van onze geboorte niet anders gedaan hebben dan tegen de Heere opgestaan. Ik ben niet anders dan de zonde; daarom doe ik zonde. Dan kom je net als Jeremia op de puinhopen van Jeruzalem terecht. Dat zijn dan de puinhopen van je hart. *Wee nu onzer, dat we zo gezondigd hebben.*

Dan zal de satan niet stilzitten. De satan zal je kastijden met vuistslagen. De satan zal zeggen: jij hebt geen deel bij God. Denk je werkelijk dat je ooit uit dat Babel verlost zal worden?

Er is geen mens die zo ellendig, die zo'n schuldig, die zo'n moedeloos neergebogen volk kan troosten. Er is geen mens! Ook een dominee niet. Ook een ambtsdrager niet. Ook niet een ander van Gods volk. Wat zoek je dan niet vaak je toevlucht tot de ambten of je zoekt je toevlucht bij Gods volk. Maar je komt er zo achter, dat het slechts van één kant kan komen. Alleen de Heere kan zo'n schuldig, ellendig, maar uitzierend adventvolk troosten. Dat staat ook in onze tekst. Dat leidt ons tot onze tweede gedachte: *maak u op; word verlicht.*

2. Onze tweede gedachte was: een indringende opwekking.

Maak u op; word verlicht! Geliefden, als je het leest in de grondtekst staat het niet zo, alsof je het zelf mag bepalen. Nee, het is gebiedende wijs. Het is een dringende opwekking. Het is ook een opwekking die tot al het volk in Babel kwam. *Maak u op; word verlicht.* Het is een opwekking, een dringende opwekking die tot u allen komt deze morgen.

Want geliefden, er is geen algemeen aanbod van genade, zoals dominee Mallan het altijd zo nadrukkelijk onderstreepte. Er is wel een welmenend aanbod van genade. En dat komt ook deze morgen tot u allen. *Maak u op; word verlicht.* Hier in deze tekst klinkt hetzelfde door als: *Ontwaakt gij die slaapt; staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten.* Wat is de Heere toch liefelijk in Zijn nodiging. Wat zal Hij bedroefd zijn als Hij ziet wat de antwoorden zijn. Wat zegt Jesaja zelf in het vijfde hoofdstuk? *Wat moet Ik nog meer aan deze wijngaard doen?*

Geliefde gemeente, die op komt tot ons allen: *maak u op; word verlicht.* Er zal nooit iemand te verontschuldigen zijn. Hoorde het volk in Babel dat? Hoorde u het deze morgen? Gaat u gehoor geven aan deze oproep: *maak u op; word verlicht!?* Ach, een groot deel van dat volk aan de Chebar heeft er geen gehoor aan gegeven. Zij hadden voldoende aan de uiterlijke vermaken in Babel. Ze kozen weer voor vermaken. Geliefden, we hebben allen in het paradijs gekozen. Daar hebben wij allen voor de duisternis en voor de dood gekozen. Och, als de Geest er niet in meekomt, dan kiezen we weer opnieuw deze morgen. En dat is zo ingrijpend. Dan kiezen we voor de dood. Het is zo ontzaglijk. Het woord komt tot u: *maak u op; word*

verlicht; maar als de Geest er niet in meekomt, dan kiezen we weer opnieuw voor de dood. Iedere kerkdienst gebeurde er wat, geliefden. Of de sleutel opent, of de sleutel wordt opnieuw dichtgedaan van de gevangenis waarin wij van nature liggen, vanwege onze diepe val in Adam. Wij liggen allen in die klauwen van satan. Een grote delen van het volk is toen in Babel gebleven. Ze hadden voldoende aan die vermakelijkheden. Ze kozen voor een rijk leven in Babel. Dat hadden ze liever dan een arm leven in Kanaän met de Heere. Ze wilden een rijk leven zonder God. Ze hadden niet die begeerte van Mozes, die de versmaadheid van Christus meerder rijkdom achtte dan de schatten van Egypte. O, de meerderheid koos voor Babel.

O geliefden, als de Heere nu niet komt te trekken, zal nooit iemand vanuit zichzelf opstaan. Alleen de Heere kan trekken tot Christus. Daarom staat er in onze tekst: *wordt verlicht*. Met andere woorden, hoe kun je jezelf opmaken om verlicht te worden? *Verlicht worden* is een passief woord. Verlicht worden, dan kan het licht alleen van de Heere komen. En als dat licht gaat schijnen, geliefden, kun je dat arme volk daaraan kennen, dat ze gaan roepen: *trek mij, Heere; wij zullen U nalopen*.

Maar aan de andere kant zullen er misschien veel in ons midden zijn, die zeggen: zie je wel, ik kan zelf niets doen. Die schuilen zich weg achter hun onmacht. Ach, geliefden, mocht de Heere u nog eens ontdekken, dat er achter die onmacht een onwil schuilt.

Daar brengt de Heere Zijn kinderen. Dat er achter hun onmacht een onwillige zit. De Heere brengt Zijn kinderen terug in het paradijs. Hij laat hen zien dat ze niet anders zijn dan de vijanden van de Heere; en dat ze dagelijks met de vuisten naar boven staan, en dat ze verdoemelijke zijn voor de Heere. Dat wil gezegd hebben: *wij willen niet dat Hij Koning over ons zal zijn*. O, dan wordt het zo bang in het leven van de kerk. Als ze niet alleen hun onmacht zien, maar ook onwil. Aan de ene kant de onmacht, wij kunnen niets doen, maar aan de andere kant, wij willen niks doen.

En toch in dat nieuwe leven is er een uitgang tot de Heere. Ze kunnen niet meer zonder Hem. Geliefden, kent u die bangheid, die dood vanbinnen en die dood vanbuiten? Nergens meer recht op. Alleen een walgelijk graf bevindt je in je zelf. Maar wel dat je moet betuigen, net als die dochters van Zelafead: *ik kan niet zonder de Heere; maar ik heb er geen recht op*. Kijk, dat is het arme adventvolk wat bij de rivier Chebar bij elkaar zat. Dat benauwd is van zichzelf. Dat verschrikt is van zichzelf.

Gemeente, als er nog zulke in ons midden zijn, die walgen van zichzelf, die gebukt gaan onder Gods toorn, dan mag ik dit zeggen, dat het een teken is van leven. Want ach, een dode kan niet ruiken. Die kan die graflucht niet ruiken. Een dode is toch niet levend? Een dode ligt midden in de dood en heeft geen zintuigen meer. Daarom zal de Heere eraan te pas moeten komen. Een dode weet niet dat hij langs een zeer diepe ravijn wandelt. Een dode weet niet dat hij aan een zijden draadje boven een afschuwelijke afgrond hangt.

Wat gaat de Heere leren aan het volk wat in Babel zo schuldig zit? Dat de Heere dwars door de dood tot het leven trekt. Tot dat volk roept Hij: *maak u op; wordt verlicht*. Wat zegt dat volk? Misschien zijn die ook in ons midden, die zeggen: maak u op; wordt verlicht; dat is alleen een oproep tot Gods volk. Daar val ik buiten. Mijn zonde te is te groot om vergeven te worden. *Ik heb tegen U o Heere, zwaar en menigmaal misdreven. Dies ben ik Heere, Uw gramschap dubbel waard*.

Toch komt Hij tot dat volk, die ellendig en moedeloos neerzitten te roepen: *maak u op; wordt verlicht!* Dat volk kan het niet. Ze kunnen zichzelf niet opmaken. Dat is nu juist hun grote ellende, ze kunnen uit die ellende niet opstaan. En toch zegt de Heere: *heft uw hoofden op!*

‘Ach, zeggen ze, Heere ik kan niets uit mezelf. Ik heb een begeerte om tot eer van U te leven, maar ik kan het niet.’ Kijk, waarom roept de Heere dan: *maak u op?* Om te leren, dat wat bij de mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij Hem. Ze gaan leren wat Augustinus zegt: *wat de Heere beveelt kan Hij alleen Zelf geven*.

Maak u op, ellendig volk! Word verlicht. ‘Och, ik kan het niet. Ik kan mezelf niet verlossen

van de banden van de dood. Ik kan het licht niet doen opgaan. En toch, Heere, kan ik niet zonder dat Licht.’ Hoe komt het nu dat zij niet kunnen? Hoe komt het nu dat die evangelie boodschap niet in hun hart doorwerkt? Dat komt, omdat ze zelf willen werken, werken, werken. Waarom worden ze dan steeds moedelozer en ellendiger? Ach, omdat ze er achter komen dat ze steeds meer moeten, maar steeds minder kunnen. Mocht het voor dezulken nog eens worden, wat de Heere zegt tot Martha: “Martha, Martha, gij bekommert u over vele dingen; maar één ding is nodig. Maria heeft het goede deel uitgekozen, wat van haar niet weggenomen zal worden.”

Maak u op; word verlicht. Zo komt dit tot het ontdekte volk, tot het adventvolk, dat moedeloos over de aarde gaat. Dat gebukt gaat onder zonde en schuld. Wat niet anders kan doen dan zelf werken, werken, werken om het Licht te bewerken.

Maar geliefden, dat werken van het ontdekte volk, dat werken van het volk aan de rivier Chebar, is niet anders dan vijandschap tegen de Heere. Wat zegt Paulus in een van zijn brieven? *Laat*, een passief woord, *laat u met God verzoenen*. Ja, je moet stil aan Zijn voeten terechtkomen. *Ik zal voor u strijden en gij zult stil zijn*. Dat is niet alleen in het persoonlijke of ambtelijke leven, maar dat is ook in het geestelijk leven. Christus heeft gestreden. O geliefden, de Heere zal met dat schuldige volk wat in Babel zit een afgesneden zaak houden. Toch mogen er ook wel eens bemoedigingen doorklinken voordat de Heere zal afsnijden van alle werken. Want de Heere brengt Zijn kinderen daar, dat ze niet anders meer kunnen dan zichzelf aan Hem overgeven. Dan zijn ze afgesneden van alle werken.

Maar voordat de Heere daar met hen komt, geeft Hij al Zijn kinderen wel eens bemoedigingen. Dat zijn die openbaringen in het woord. En wanneer is dat? Om bij onze tekst te blijven, als de Geest verbonden wordt aan die woorden: *maak u op, word verlicht*. Als de Geest aan die woorden verbonden wordt, wat ga je dan zien? ‘Ach, ik kan mezelf nog opmaken. Hoe dan? Doordat ik verlicht wordt. In de Heere Heere zijn nog uitkomsten tegen de dood. O dat opmaken; dat heb ikzelf niet gekund. Dat kan alleen als de Heere gaat verlichten.’ O, dat kan zo’n ruimte geven; zo’n openbaring in het woord.

Geliefden, als de Heere dat niet zou geven aan dat schuldig adventvolk dan zouden ze omkomen in de wanhoop. Er staat zo duidelijk in Psalm 103: *De Heere zal niet eindelijk kastijden*. Dan is er alleen een hoop geweest in het woord, dat het nog kan van de kant van de Heere. Maar geliefden, een openbaring in het woord, is nog geen kennis van de Christus. Dat is nog geen kennis van die Weg van verlossing. Ja, er is verlossing voor dat arme, schuldige, moedeloze volk. Als die Weg geopenbaard wordt, dat is wat anders dan dat in het woord geopenbaard wordt, dat de Heere alleen verlossen kan. Dat is nog geen kennis van Christus als de Weg, als de Waarheid, als het Leven.

Nee geliefden, een openbaring van het woord is wat anders dan een Persoonsopenbaring. Als die Weg in Christus ontsloten wordt, dan verbindt de Heere er ook altijd aan - dat moet u goed onthouden - als die Weg in Christus ontsloten wordt, dan verbindt de Heere er altijd een persoonlijke belofte aan. Dat zien wij ook in onze tekst. Want er volgt: *uw Licht komt*. Het wordt een persoonlijke belofte. Het wordt een persoonlijke zaak. Dat leidt ons naar onze derde gedachte:

3. De vertroostende belofte. *Want uw Licht komt.*

Wat zagen wij eerst? Een ellendig volk in Babel. We hebben geprobeerd aan te geven dat er in alle tijden en alle eeuwen zo’n ellendig volk zal zijn. Een ellendig, maar uitziend adventvolk. We hebben in de tweede gedachte aangegeven, dat de Heere aan het volk in Babel komt te roepen: *maak u op; word verlicht*. Ook hebben wij aangegeven, dat de mens van nature tegen zo’n liefelijke oproep zegt: *ga weg van mij; ik heb geen lust aan Uw wegen*. Maar er is een volk wat schuldig zit aan de rivier Chebar en die deze oproep mag horen. Die komen in de nood en zeggen: ‘Heere, ik kan mij niet opmaken. Ik kan mij niet verlichten.

Voor zo'n volk, als de Geest er in mee komt, mag er wel eens een openbaring of ontsluiting zijn in het woord. Dat ze mogen zien dat er verlossing mogelijk is. Dat er verlossing mogelijk is, is nog wat anders dan de kennis van Christus. En nu was onze derde gedachte: *een vertroostende belofte*.

Wij zien het volk daar zitten. Hun harpen hangen aan de wilgen. Ze hebben misschien ook een ontsluiting gehad in het woord. Daniël had het toch gezegd, dat na 70 jaar de ballingschap zou ophouden. Wat zullen ze tot elkaar gezegd hebben; ook al was er enige vreugde? *Hoe, zal het toch zijn?*

Och, ik moest denken aan Comrie. Hoe hij zegt in het voorwoord van de zesde Zondagsafdeling, dat het licht bij een volk wat in een stikdonkere duisternis zat, geleidelijk opgaat. Voordat die Zon der gerechtigheid aan de kim verschijnt, is er een schemering. Denk maar eens terug aan het volk van Israël in Egypte, die verlost werden uit de hand van de helse farao, voordat ze in Rameses waren. Kent u de geschiedenis nog? Voordat ze een Rameses die Zon der gerechtigheid mochten aanschouwen was er een toeleidende weg. Voordat de Weg van verlossing er is, voordat Christus als het Licht der wereld in de ziel wordt geopenbaard, wordt er plaats voor gemaakt. Dan zal er een zaak in het leven plaats moeten vinden.

Zult u het goed onthouden, geliefden? Een ontsluiting in het woord is wat anders dan kennis van de Middelaar. Er zal een zaak in het leven plaats moeten vinden. De Heere zal een afgesneden zaak op aarde werken. Hij zal afsnijden van alle werken. O, Gods kinderen die deze zaak kennen zullen het nooit vergeten hoe ze met afgekapte handen door de wet verbrijzeld werden en aan Gods voeten terechtwamen. Dat het van eigen kant niet meer kon. Zo staat het volk bij Chebar. Het was in hun eigen gewaarwording zo, dat het ook niet meer van Gods kant kon. O geliefden, toen was het een omkomen. Dan ben je die belofte, *maak u op word verlicht*, niet meer waard. O nee. Wat heb je dan alleen nog? Dan ben je alleen nog waardig om eeuwig in Babel achter te blijven. Dan ben je alleen nog waardig om eeuwig van de Heere verstoten te worden. Dan is de verwachting verloren. Dan is het omkomen.

En toch geliefden, - en dat is zo'n kenmerk van het ware leven - er zal geliefden, altijd een schreeuw om leven zijn. Daar horen wij als het ware ook dat volk bij de rivier Chebar roepen: *is er dan nog een weg?* Toen heeft de Heere de hemel geopend. Toen heeft Hij gezegd tot dat moedeloze volk, dat misschien wel een openbaring in het woord had gekregen: *maak u op; uw Licht komt!* Ach, als je moedeloos terneer gebogen bent over je zonde en over de ongerechtigheden; en als je moet belijden: ik kan nooit iets goeds meer doen; ik kan nooit meer iets doen tot eer van de Heere; als je er achter moet komen dat je nooit de Heere zal kunnen behagen; - en als je dan ook in je eigen gewaarwording moet zeggen: nu kan het ook van Gods kant niet meer; - ... als dan de Heere die woorden geeft: *uw licht komt!* Dan is er dezelfde vreugde als bij de herders in Efratha's velden: *dat u heden geboren is, de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.*

Geliefden, dan kun je zingen met de engelen: *Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde in de mensen een welbehagen.* Wat zal het geweest zijn voor het volk in Babel? Ze denken voor eeuwig rechtvaardig in Babel te moeten blijven en onder te gaan. Maar dan plotseling te mogen horen: *want uw Licht komt!* Dan wordt het een persoonlijke Zaligmaker. Dan wordt die Naam Jezus zo dierbaar. Want Hij zal Zijn volk verlossen van al hun ongerechtigheden. O, dan is het net als een die tiende ure: *zie, het Lam Gods, wat de zonde der wereld wegneemt.*

Want uw Licht komt. Dat is het Lam Gods, dat naar de aarde zal komen om op uw zonde op Zich te nemen. O, wat een eeuwig wonder, als je je zelf ziet als een groot zondaar, als een hoer, als een tollenaar, maar als je dan die woorden mag horen: Hij nodigt de zondaren en eet met hen.

Want uw Licht komt. Het wordt een persoonlijke zaak. *Uw Licht.* Dan mag je voor het eerst geloven dat hij nu ook je eigen Zaligmaker wil zijn. Dan wordt het een persoonlijke zaak.

Geliefden, als het licht in Christus wordt aangewezen, dan is reeds de vervulling aanwezig. Dan wordt de belofte gedaan, maar de vervulling wordt al gemaakt. Wat zegt de kanttekening bij dit vers? Dat je het ook kunt vertalen als: *uw verlossing is gekomen*.

Ja, uw Licht komt. Voor een volk dat zo in het duister zit komt dat heldere, glorieus licht. Die donkerheid waar u zoveel jaar in bent geweest, zal weggaan.

Uw licht komt. Ja in de huizen van de Israëlieten zal het licht zijn.

Uw licht komt. Ja, voor u die er achter ben gekomen dat je zo arm bent, omdat al je kooppenningen weg zijn.

Ja, uw licht komt. Die rijke Zaligmaker zal komen. En die rijke Zaligmaker komt dat schuldige volk te nodigen: *komt, komt, koopt zonder prijs wijn en melk*. O ellendig, schuldig volk, die zo gebukt gaat onder uw onheiligheid: *uw licht komt*. En in dat licht zal er weer gemeenschap kunnen zijn met een heilig God.

Uw licht komt. Schuldig volk dat zo gebukt gaat onder de rechtvaardige toorn des Heeren. O in Hem is er weer gemeenschap mogen met een rechtvaardig God.

Uw licht komt. Wat een gepaste Christus! Wat een dierbare Christus voor zo'n zondig mens! Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.

Geliefde gemeente, als dat ge mag worden, dan wens je ieder mens toe: *uw licht komt*. Dan is er diezelfde verwondering als bij Maria en Jozef bij de kribbe. Dan is er dezelfde verwondering als bij de herders in Efratha's velden. Dan is er dezelfde verwondering als bij de engelen in de hemel, toen ze zagen dat de Christus geboren werd. O, dan mag je met volle borst meezingen: *ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde in de mensen een welbehagen*. O, dan is er eenzelfde verwondering als bij een Simeon toen hij op tempelplein kwam en het Licht zag komen. Toen hij het Kindeke in zijn armen mocht sluiten.

Ja, uw Licht komt. Dan mag je met Simeon zeggen: *nu is het mijn Licht*. Dan mag je met Simeon zeggen: *Nu laat Gij Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord*. Och, dan is er dezelfde verwondering als bij dat oude vrouwtje, Anna, van 84 jaar, die kreupel in de tempel kwam en die toen plotseling dat Licht mocht zien komen.

Want uw licht komt. Gemeente, mocht het op deze morgen zijn geweest voor een ellendig volk, die niet anders kan zeggen dan: ik ben de verdoemeniswaardig. Mocht voor dat volk geklonken hebben: *want uw Licht komt*. O, dan ga je straks net als Anna naar huis en naar allen die de vertroosting Israëls verwachten, om van dat wonder te spreken. Ja, tot allen die de verlossing in Christus verwachtende waren.

Ik zie dat de tijd doorgaat. We gaan eerst zingen en dan gaan we nog een paar zaken zeggen over de tekst en dan doen we de toepassing.

We zingen eerst de lofzang van Simeon, het tweede vers.

Toepassing

Geliefde gemeente, heeft het ook in uw hart klonken: *maak u op; word verlicht?* Ach, niet in uw oren, maar in uw hart. Is de Geest er in meegekomen? Is er nog zo'n ellendig volk in ons midden, die uitziert naar de verlossing in Christus? Hebt u mogen horen: *uw Licht komt?* Ach, het is al zo groot als de Heere een openbaring schenkt in het woord. En dat u mag zien dat er verlossing mogelijk is, als dat Licht zou opgaan. Maar het zo zo'n grote vreugde geven, als je iets van die Zaligmaker mag zien: *want uw Licht komt!* Ach, het is zo groot als in die stikdonkere nacht dat Licht verschijnt. Als plotseling die Zon der gerechtigheid aan de kimmern verschijnt.

En geliefden, dat is nu voortdurend nodig. Dat is ook voor Gods kinderen, als ze iets mogen zien van dat licht, voor de eerste keer. Dan is het net als het volk van Israël bij Rameses. Dan denken ze zo op Kanaän aan te gaan. Dan willen ze die korte weg nemen langs de Middellandse Zee. Dan denken ze zo op die eeuwige heerlijkheid aan te gaan. Dan zingen ze met iedereen mee die ook met dat Licht bedeed is:

*De Heere is mij tot hulp en sterkte.
Hij is mijn Lied, mijn Psalmgezang.
Hij is het die mijn heil bewerkte;
Dies loof ik Hem, mijn leven lang.*

‘Ik heb het niet verdiend. Maar ik heb het vrij en soeverein gekregen’.

Maar geliefden, we gaan zo gauw bouwen op geen de Heere geschonken heeft. En dan gaat de Heere Zich weer terugtrekken. Dan wordt het weer eens zo donker op de aarde. En als de Heere dan Zijn vriendelijk aangezicht wegneemt, wat is dan de eerste vraag? Wat zou dan de eerste vraag zijn, kinderen? Dan zeg je: ‘is het wel waar geweest? Heb ik het niet allemaal verzonnen? Heb ik het niet ingebeeld?’

Dan zit je weer opnieuw aan de rivieren bij Chebar. Dan ga je als kinderen des lichts, door de duisternis heen. Dan moet je zeggen met Job: ‘Ga ik voorwaarts, ik zie Hem niet. Ga ik achterwaarts, ik bemerk Hem niet.’

En hebt u iets van Hem mogen zien, o, dan is iedere keer het verlangen weer zo groot om nog meer van Hem te mogen zien. Dan loop je weer opnieuw door de duisternis. Dan is weer opnieuw het tekstwoord nodig: *maak u op, word verlicht*. En dan wil de Heere tot dat moedeloze volk zeggen: *kom, kijk nu op Mij*. Zie niet op de omstandigheden, want dan moet je omkomen. Zie niet op je zondige aard; zeker, dan moet je omkomen. Zie nu niet op de satan, *want Mijn genade is u genoeg*.

Maak u op; word verlicht. Toe, arm volk wat in de duisternis zit, wendt u naar Mij toen en wordt behouden; o al gij einden der aarde. Want Ik ben God en niemand meer. O, dan ga je gebukt over de aarde dan is Gods boek weer een gesloten boek. Dat dierbare woord, dat wel eens open is geweest, is weer helemaal gesloten.

En toch geldt het ook voor dat volk, dat iets van Christus heeft mogen zien, dat nu ook in een donkere Adventtijd zit: *wees in geen ding bezorgd*. Weet u het nog van de dankdag? *Want Hij die u roept is getrouw, Die het ook doen zal*. De dagen van treuring zullen een einde nemen.

Uw licht komt. Het is ook passief: *uw licht komt*. Och, wacht dan, ja wacht, verlaat u op de Heere.

Uw licht komt. Het komt op Gods tijd. Ik moet weer denken aan die preek van Mefibóseth, die was gekomen bij de koning David. Toen heeft de koning hem een huisje gegeven in Jeruzalem. Weten jullie het nog, jongens? En wanneer mocht hij eten bij de koning aan de tafel? Als hij zelf honger had? Nee, als de koning er lust in had. Toen zond de koning dienaren om Mefiboseth te halen. Toen mocht Mefiboseth mee-eten aan de tafel van de koning. Toen mocht het licht weer voor hem opgaan.

Uw licht komt. Maar Hij komt op Zijn tijd. Wij hebben toen ook gezegd van Mefibóseth: hoe vaak zal hij gedacht hebben, zouden ze ooit nog komen? Zou David nog wel ooit boodschappers uitsuren om mij te halen? Misschien zit er hier in ons midden nog iemand die denkt: zou de Heere nog een dominee willen sturen om een woord van troost te spreken?

Uw licht komt. Hoe meer dat wij zelf proberen licht te maken, - want dat doet iedereen, altijd proberen weer uit het verbroken Werkverbond Zelf licht te maken; - hoe meer licht je probeert te maken, hoe donkerder het wordt. En hoe donkerder de schaduwen worden.

O, om straks te mogen zeggen, als de schaduwen weer vlieden: *Ziet Hem! Hij komt, springende op de bergen en huppelende over de heuvelen*. Wat is er dan een verwondering! Hij komt! Hij springt dwars over mijn zonden heen, dwars over die schuld heen; dwars over het ongeloof heen. Dat ligt allemaal bedekt in Zijn licht.

Ziet Hem! Hij komt! Zo zal de Heere voortdurend plaatsmaken voor Zijn eigen werk. O, de Heere zal altijd een vlak veld maken. Maar, Hij komt op Zijn tijd. En als je dan in verwondering in het stof ligt neergebogen, en dan mag Hem zien komen, dan mag je zeggen: *dát Licht, zulk één is mijn Liefste; Zulk een is mijn Vriend, o gij dochteren van Jeruzalem*.

Ja, Hij komt. Ach, dan mag je ook wel eens een moment blikken in dat Licht. Want alleen in Uw licht zien wij het Licht. Dan mag je wel eens even in dat licht blikken, waar de Christus vandaan komt. Waar dat Licht vandaan komt. Waarom dat Licht naar je toekomt. Wat is de reden daarvoor? *Ik, heb u liefgehad met een eeuwige liefde.* Daarom heb Ik Mijn Zoon gegeven. *Want alzo liefheeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* O, als je zo mag zien door een straal van die Goddelijke liefde, op die Goddelijke liefde; dat dáárom het grote wonder geschied is in Bethlehems stal. En dan moet je zeggen: *O dierbaar Kind; o stof van vreugde. Geschenk van het Alvermogen.*

Maak u op, word verlicht; want uw Licht komt. En dan staat er verder: *want de heerlijkheid des Heeren zal over u opgaan.* O, iedere keer als Hij komt, springende op de bergen en huppelende over de heuvelen, mag je iets meer van die grote heerlijkheid van Hem zien. Dan mag je iets meer zien van die Schoonste van alle mensenkinderen.

O gemeente, het is verschrikkelijk, als u die Schoonheid komt te verwachten. U weet niet wat u weggooit.

De heerlijkheid des Heeren zal over u opgaan. In het Oude testament was de heerlijkheid des Heeren de wolk - en de vuurkolom. Ik denk dat we het ook wel gezegd hebben, toen we daarover gesproken hebben. Daar ligt zo'n mooi beeld in. Die heerlijkheid des Heeren zal boven de Kerk zijn. Ze zal een beschutting zijn. De heerlijkheid des Heeren zal al de vijanden van de Kerk komen te verdelgen. Kijk maar in de Rode Zee. De wolkkolom en de vuurkolom kwam tussen het volk en tussen Farao en heeft Farao met al zijn heir in de Rode Zee gestort. O, als dan dat licht mag schijnen en als dan in dat licht gezien mag worden op de heerlijkheid des Heeren, Die opgevaren is, o dan mag je stil zijn.

Dan mag ik in verwondering roepen: "De Heere is mijn herder, mij zal niets ontbreekt. Hij leidt mij zachtkens aan zeer stille wateren." O, dan wordt het zo'n wonder dat Hij voor de kudde is uitgegaan. Dat Hij dat wraakzwaard van Zijn vader opgemomen heeft; dat het zwaard van zijn Vader op Hem is gekomen. Hij wilde het ondergaan voor Zijn kinderen. Die toorn van Zijn Vader is gestild in het offer van Zijn Zoon. Ja, daarom komt Hij in de volheid des tijds om de toorn van Zijn Vader weg te dragen, vanwege de zonde van Zijn kinderen. Maar ook om de deugden van Zijn Vader weer te verheerlijken.

O, als ziel onder die heerlijkheid des Heeren mag lopen, dan mag je ook wel eens wat leren, net als de Emmaüsgangers, die naast de Heerlijkheid des Heeren liepen, naast de Heere Jezus. Toen gaf Hij hen onderwijs en zei: *Moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* O, wat een dierbare les. En nu zullen al Gods kinderen die voetstappen van Christus moeten drukken. Dat is een weg tegen ons vlees in, als wij op de omstandigheden zien. Maar als we op Hem mogen blikken, dan kunnen we volgen door gebaande en om gebaande wegen. Door goed gerucht en door kwaad gerucht. Door eer en oneer. In een weg van kruis en tegenspoed.

Zo gaan Gods kinderen over het smalle spoor van gerechtigheid. En wat leren zij op dat smalle schapen spoortje? *Hij moet wassen en ik moet minder worden.* Ze zullen Hem moeten volgen in de dood. Ze zullen alles moeten verliezen; ik noemde er iets van. Ze moeten verliezen, ze moeten afgesneden worden van al hun werken. Maar dat is een nadere gang, een nadere zaak. Die gaan we niet meer verklaren. Maar ze moeten ook afgesneden worden van alle leven om onvoorwaardelijk aan Zijn zijde te vallen. Om te zeggen: *Uw doen is rein, Uw vonnis is gans rechtvaardig.*

En dan? Dan mogen ze dat Licht omhelzen. Dan mogen ze dat Licht mijnen. Dan mogen ze geloven: het is *mijn* Licht. Dan mag je zeggen met de discipelen: "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eerstgeborene van de Vader, vol van

genade en vol van waarheid.”

Gemeente, wat een dierbare stof hé? *Maak u op, word verlicht, want u Licht komt.* Een paar woordjes, met zo'n ontzettende diepte. Daar wordt alles in verklaard wat in de kerk kan plaats vinden.

Wat is nu uw heerlijkheid? Waar zoekt u het nu? Bent u net als die mensen, als de meeste mensen in Babel? Die zochten hun heerlijkheid in de cultuur van Babel. Bent u als degene die daar in Babel ook nog wel uitwendige godsdienst bedreven? Die hun heerlijkheid zoeken in de wereld, of in de vrome vormengodsdienst? Hoe is het vanmorgen bij u geweest? Hebt u opnieuw die keus gemaakt? Welke keus? *Wijk van Mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust?* Hebt u dat opnieuw gedaan? Terwijl de Heere nog liefelijk wilde nodigen: *maak u op; word verlicht!* Ontzaggelijke, gemeente, het zal eeuwig tegen u getuigen.

Maak u op, word verlicht. Jeugd in ons midden, wat is jullie heerlijkheid? Waar ga je nu in op? Wees eens eerlijk. Ga je voortdurend op in de wereld, in sport en in het spel? Ga je op in Internet, Hyves, en S.M.S., en ga zo maar door? Ach, je kunt geen jeugd meer zien zonder een beeldscherm voor hun ogen.

Of zoek je je heerlijkheid bij een pint bier? Vreselijk, vreselijk, vreselijk. De Heere zegt tot jullie allen: *maak u op; word verlicht.* Och, neem het nu van mij aan, ik ben ook jong geweest, en tot mijn schande heb ik zoveel dingen gedaan die tegen Gods woord ingingen. Dat wordt de ziel zo tot smart.

Maak u op; word verlicht.

*Als een kled zal het al verouden;
Niets zal hier zijn stand behouden.
Wat uit het stof is neemt een end;
Door de tijd die alles schend.*

Neem ik het mee? Al dat schone? Maar er staat achter:

*Maar Gij hebt o Opperwezen,
Geen verandering te vrezen.*

Dat is nu dat Licht. Want uw licht komt. Jeugd, zeg de wereld *vaarwel*. Zoekt de Heere in de dagen van je jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen. Ach, je levensdraad kan zo afgesneden worden. Zondag in Kruiningen geweest, er was een man van 78 jaar. Ze zult zeggen: Die is oud. Ja, hij was drie keer in de kerk geweest; ook zondagsavonds nog onder mijn gehoor. En maandagmorgen valt hij om half elf zo van zijn fiets dood op de grond. Het kan ook u gebeuren. Wij hangen aan een zijden draadje boven een ontzaggelijke afgerond. Haast u en spoed u om des levenswil!

Volk in ons midden, hoe hebt u eronder gezeten? Kent u er iets van, van die gangen? Misschien wel eens een openbaring in het woord gehad. Als de Heere dat niet zou geven dan zou een mens omkomen. Maar, verwisselt het niet met een Persoonskennis. Er moet een zaak plaatsvinden. U zult afgesneden moeten worden van al uw werk, van al uw ellende; die moet u ook gaan verliezen. Er zijn er zovelen die bouwen op hun ellendekennis. Je zult je bekering moeten verliezen, je zult ze teksten moeten verliezen, en keer op keer zal de Heere ook Zijn belofte, Zijn volk doen verliezen. Om Zich weer opnieuw te doen verschijnen in Zijn heerlijkheid.

Want het volk des Heeren heeft bij de voortduur nodig: *Maak u op, word verlicht; want uw licht komt. En de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.* Kijk, als de heerlijkheid des Heeren over u opgaat en je mag ogen krijgen om Hem te zien dan vergeet je alles. Dan mag je alleen Jezus zien. En dat is de Schoonste van alle mensenkinderen. Hij zit daar, in de hoogste hemelen. Hij is gekomen in de volheid des tijds om alles voor Zijn volk te lijden. Maar Hij is ook opgevaren. Nu zit hij daar in volle heerlijkheid. En nu komt Hij te bidden bij Zijn Vader:

Vader, Ik wil dat waar Ik ben, om die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Waarom? Omdat ze Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen. K

ijk, als je hier op aarde iets mag zien van die heerlijkheid, dan komt er een groot verlangen om eeuwig die heerlijkheid te mogen zien. En dan zing je met Datheen: o Heere, wanneer komt die dag dat ik toch bij u zal wezen; en zien Uw aanschijn geprezen? Amen.

Dankgebed.

Heere, uw naam is Wonderlijk. Daarom hebt U dat schuldige volk verlost uit Babel. U hebt beloofd: uw Licht komt. Ze mochten het Licht als het ware omhelzen, terwijl ze nog in de ballingschap zaten.

Mochten Uw kinderen nog verkwikt zijn geworden deze morgen. Mogen er nog bekeerd zijn, Heere. Mogen er nog verschrikt naar huis gaan. Mogen er nog zijn die zeggen: ik kan mij niet opmaken. Ach, wil U nog eens tot hen spreken: maak u op, word verlicht.

Gedenk zo de hele gemeente. Geef getrouwheid in de opkomst deze dag; vanmiddag en vanavond. Als we Uw woord nog hopen te onderzoeken voor de avonddienst, wilt Gij met ons zijn. Zend Heere, Uw licht en Uw waarheid neder. We hebben opnieuw, Heere, dat licht van U nodig. Wil U het schenken.

Heere wil ook een erkentelijk hart schenken voor de hulp en ondersteuning die U geschonken hebt. Mag het zijn, Uw Naam ter eer. Om Christus wil. Amen.

Zingen wij tot slot de lofzang van Zacharia het vierde vers.

3. De stamboom van Jezus Christus

Voorbereiding voor het Heilig Avondmaal 20 december 2009 te Terneuzen

Geliefde gemeente.

Wij hopen deze morgen, de vierde adventszondag, een voorbereidingspreek te houden voor het Heilig Avondmaal, wat wij op de Eerste kerstdag met de hulp des Heeren hopen te bedienen. En willen spreken over de eerste woorden van het Nieuwe Testament. Het is zojuist voorgelezen door broeder Dieleman. U hebt gehoord dat het een lang hoofdstuk is met enkel en alleen namen. U zult gezegd hebben: *wat is dat toch moeilijk*.

Geliefden, we hopen straks aan het einde van de dienst te zien dat deze 16 verzen vol zijn van troost, vol van ontdekking, vol van bemoediging en vol van onderwijs. We zullen dat ook vanmorgen horen dat er geen woord teveel is geïnspireerd door de Heilige Geest. En dat deze lange geslachtsregisters er ook zijn om Gods kwijnend volk te troosten en Zijn volk wat gebukt gaat over de aarde te bemoedigen. En dat het ook is tot ontdekking, tot ontlediging en tot ontgroning. Want er zullen er in ons midden zijn, die gedacht hebben: dominee, moet u nou uit zo'n hoofdstuk met namen een voorbereidingspredicatie houden? Och geliefden, alleen degenen die aan de hand van God de Heilige Geest door dit geslachtsregister mogen kruipen worden genodigd op de eerste Kerstdagmorgen aan die heilige Dis deel te nemen. O, als de Heilige Geest het licht laat schijnen op die stamboom van Christus, gaat die kale stamboom bloeien. Dan wordt die kale stamboom een amandelboom.

Daar moesten we aan denken toen we hier naar toe kwamen. In het Oude testament wordt verschillende malen gesproken over een amandelboom. Kijk maar naar Jeremia 1. En wanneer ging de amandelboom bloeien? Mocht dat deze morgen zo zijn. De amandelboom ging bloeien als het buiten nog wit was van de sneeuw. Dan ging de amandelboom bloeien. De Heere vroeg aan Jeremia: *wat ziet gij, Jeremia?* Toen zegt hij: *ik zie een amandelroede*. Toen heeft de Heere gezegd: *gij hebt wel gezien. Ik zal wakker zijn voor Mijn woord*. Die amandelboom die in de witte sneeuw zijn bloesem al geeft, is een teken van Gods trouw. Als de Heilige Geest Zijn licht laat schijnen over die stamboom, waar we vanmorgen over hopen te spreken, dan zal er een vrucht uitgaande van die stamboom. O, dan zullen die vruchten zo zoet zijn. Dan zal die bloesem ook gezien worden. Dan zal het hart verbroken worden in dit gebouw; dan zullen er straks weggaan, die ontledigd zijn, ontdekt en ontgrondt zijn. Dan zullen ze naar huis gaan met de bede: *hoe moeten wij toch ooit zalig worden?*

De woorden voor deze morgen kunt u vinden in de stamboom van Christus. Wij hadden ook de stamboom kunnen nemen die in Lukas 3 beschreven staat. Want daar staat ook een stamboom van Christus beschreven. Maar nu heeft de Heere mij deze week naar deze stamboom geleid die beschreven wordt in Mattheüs 1. Er is een groot verschil tussen beide stambomen. Als de Heere het licht er over laat schijnen zullen wij begrijpen waarom die verschillen er zijn. De stamboom van Lukas eindigt bij Maria. Waarom is dat?

Wel, om aan te tonen en dat Christus, het ware Vrouwenzaad is. Om aan te tonen dat Hij werkelijk Degene is, Die beloofd werd in het Paradijs. Want daar is al gesproken: *Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw; en tussen uw zaad en tussen haar zaad. Datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult Het de verzenen vermorzelen*. Dus Lukas 3 komt uit bij Maria, om aan te geven dat het zaad, die beschreven zijn in de stamboom van Jezus Christus, altijd te maken krijgen met de aanvallen van de vorst der duisternis. Want u weet het, geliefden, waar leven is daar is strijd. En wanneer is die strijd het hevigst? Vraag het aan

Gods kinderen. Vlak voordat de Heere aan de kimmen verschijnt. Dan is die strijd het hevigst. In de tijd die vooraf gaat aan het Heilig Avondmaal. Maar och, bedrukt volk, mocht u deze week daar komen, wat wij enkele weken geleden besproken hebben, bij Pihachirot: *Ik zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn*. Die stamboom van Christus in Lukas 3 wijst erop dat Hij de overwinnende Levensvorst is en dat Hij de satan zijn kop vermorzeld heeft.

Nog een grond ander verschil, Lukas drie is beschreven voor de heidenen. Daar wordt ook begonnen vanaf Adam. Maar Mattheüs, die wij vanmorgen met Gods hulp hopen te bespreken, is geschreven voor het Joodse volk. Wat ligt daar voor een les in? Dat is ook een les die er vanmorgen voor ons allen in ligt, dat ook het afgezonderde volk uit Abraham gesproten, dat ook het volk dat besneden is ten achtsten dage, dat ook het volk dat gedoopt is onder het nieuwe testament, dat die hetzelfde nodig hebben als de heidenen om ons heen.

Geliefde gemeente van Terneuzen, geliefd terpvolk - mogen we het zo noemen - u hebt hetzelfde nodig als uw heidense buurman of buurvrouw, of uit een straat naast u. Dat is ook iets wat klinkt uit die stamboom uit Mattheüs. Gijlieden moet wederom geboren worden. Met de hulp des Heeren hopen wij deze morgen uit de eerste 16 verzen van Mattheüs 1 te spreken. We lezen alleen het eerste vers voor.

Het boek des geslachts van Jezus Christus, de Zoon van David, de zoon van Abraham.

Wij zetten boven onze voorbereidingsoverdenking: ***de stamboom van Jezus Christus***. Wij hopen stil te staan:

- Ten eerste, *bij de diepe verdorvenheid in die stamboom*.
- Ten tweede, *bij het onuitsprekelijke wonder in de stamboom*; het wonder van genade in die stamboom.

Boven onze overdenking staat: de stamboom van Jezus Christus.

En dan ten eerste hopen wij stil te staan bij de diepe verdorvenheid in de stamboom; dat is het 2e tot het 15e vers.

En dan twee de bij het wonder van de genade in de stamboom. Dat is het eerste én het 16e vers.

De eerste gedachte: de diepe verdorvenheid in de stamboom.

Mocht de Heilige Geest ons aan de hand nemen. En mocht de Heilige Geest door verlichte ogen ons laten zien dat nu alles wat in die stamboom beschreven wordt van verdorvenheid, hier vanbinnen in ons hart leeft. Mocht de Heere in deze week van voorbereiding u in die stamboom leiden. Niet alleen in het 2^e tot het 15^e vers, maar ook in het 16^e vers. In die dierbare Heere Jezus Christus.

Als wij stamboom onderzoek doen dan zijn wij altijd trots op ons voorgeslacht, als dat mensen zijn van aanzien. Wat horen wij niet, als wij in de gemeente gaan kennismaken? De een heeft iemand gehad die in hoogheid gezeten was in de wereld, en de ander heeft iemand gehad die een bekende was onder het Volk des Heeren. O geliefden, wat zijn wij trots op ons voorgeslacht. Maar hoe vaak moeten wij dan niet wenende weggaan. En moeten dan niet wenende denken: *Ach, waar mag de genade des ouden tijds wezen; die Gij David toezeid, naar Uw waarheid geprezen?* Als wij spreken over ons voorgeslacht, is het om onze eigen armoe te bedekken. Wij zijn trots op grote namen in onze stamboom. Maar in deze stamboom is het anders. Dit is een stamboom die vol staat met hoeren, met tollenaars, met vloekers, met zondaars, met dieven, met echtbrekers, met randfiguren. O, wij zouden ons schamen over zo'n voorgeslacht. Maar nu heeft Christus uit zulke vaders en uit zulke moeders geboren willen worden. O, wat komt dan dierbaar naar voren in de stamboom van Christus, dat Hij zondaren nodig; en eet met hen.

(1) O, die stamboom van Christus brengt ons in de diepe val van Adam. Daar zijn we van de Heere afgevallen. Daar is die diepe verdorvenheid ontstaan. En nu is Hij, vanuit de hoge hemel, als de Overste van al de koningen der aarde, afgedaald vanuit de hoogte. Wat wij op eerste en tweede Kerstdag hopen te herdenken. Dat Hij afgedaald is naar die lage aarde om al degenen die bevindelijk hebben geleerd dat die stamboom van Christus hier vanbinnen zit. Hij is gekomen om diegenen op te rapen uit de diepte van de val. Daarom is Hij naar de aarde gekomen om Zijn dierbaar lichaam te verbreken en om Zijn dierbaar bloed te vergieten. Dat daarop gezien mag worden, kinderen des Heeren. Mocht u in deze week van voorbereiding daar een oog van geloof op werpen. Op die tekenen van Zijn lichaam en op het teken van Zijn vergoten bloed. O, als u mag zien wat het Hem gekost heeft om die zondige, verdoemelijke Adamskinderen, - die verkoren waren in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid, - om die op te rapen uit de diepte van de val en weer terug te brengen in de gemeenschap met Zijn Vader, o dan is de zonde die u bedreven hebt toch zo bitter!

Het geslachtsregister van Christus brengt ons in de diepte van de val in Adam. Het bepaalt ons bij ons aller afkomst. Als wij straks enkele vaders en moeders zullen doornemen dan wordt daar als het ware een spiegel geschetst van u en van mij. Hebt u wel eens ooit ingeleefd dat wij goed geschapen zijn en uit de handen van de Heere zijn voortgekomen? Goed geschapen. De Heere heeft gezegd: *en zie het is zeer goed!* Uit hoogmoed zijn wij van de Heere afgevallen. En nu zijn wij gans onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Daarom komt deze morgen door de prediking van die stamboom tot u allen de boodschap: o gij afgezonderde, o gij gedoopten! Ja, dezelfde boodschap die Mattheüs deed aan al die vrome Farizeeërs en die wettische Joden, aan al die nette mensen in zichzelf, o gij afgezonderden: *gij moet wederom geboren worden*. Alleen in Christus, die voortkomt uit deze stamboom, zullen al die zonden en al die ongerechtigheden weggewist kunnen worden. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

Geliefde gemeente, als ik u zo zie zitten, als u niet begrepen bent in die stamboom van Christus, als u nooit ontdekt geworden bent aan al hoeren, aan al die tollenaren en aan al die zondaren, dan zult u straks voor eeuwig verloren gaan. O, smeed de Heere toch of u ingeënt mag worden in die schone Amandelboom. Smeek de Heere toch, jonge vrienden of de Heere je deze dag wil schenken, dat die Amandelboom in je leven mag bloeien. Opdat je als een arme zondaar over de aarde mocht gaan en je jezelf mocht leren zien als vol melaatsheid, van de top van je hoofd tot de voetzool toe.

(2) De stamboom van Christus wijst ons ook op die diepe verdorvenheid van het menselijk geslacht. Maar ook op dat te wonder dat Hij uit die stamboom, uit die vaders en uit die moeders geboren is willen worden. O, u zult er aan ontdekt moeten worden in deze week van voorbereiding dat u ook die vader en dat u ook die bedorven moeder bent. Ja, niet alleen één van die vaders of één van die moeders, maar dat al die zonden van al die vaders en van al die moeders hier vanbinnen leven. Mogen wij eens enkele vaders en moeders van Christus voor u schetsen? Wij kunnen niet al die namen bespreken, het zijn er ontzaglijk veel. We hebben ook weinig tijd gehad; wij hebben ziek op bed gelegen van de week. Maar mocht de Heere ons inleiden met Zijn Heilige Geest.

- De stamboom begint bij Abraham. U zult zeggen: Ja, de vader aller gelovigen. En weet u nog maar Abram opgeraapt is? Abraham was tot zijn 75e jaar een afgodendienaar. Hij maakte zelf afgoden. Hij heeft God nooit gezocht. Hij leefde daar in Ur der Chaldeeën. Kent u die preek nog van enkele weken geleden? Als we deze preek overdenken, dan komen al de andere preken terug. Kent u nog die preek, Genesis 12: 1? Dat de Heere juist die Abram, die leefde in Ur der Chaldeeën, die voor de afgoden knielde en die afgoden maakte, dat Hij hem uit vrije, soevereine genade heeft opgehaald? En dat Hij hem heeft

losgeslagen met drie bijlagen? *Ga gij uit uw land én uit uw maagschap, én uit uws vaders huis, naar het land dat Ik u wijzen zal.*

Geliefden, van dat begin zal iets gekend moeten worden. Er zal een moment in uw leven moeten geweest zijn, dat u de wereld vaarwel gezegd hebt en dat u de begeerte gekregen hebt om tot eer van de Heere te gaan leven. Er zal een moment geweest zijn dat u losgeslagen werd en dat u ook kennis hebt aan die oude Adam en dat u ingeënt bent in die Levensboom Jezus Christus. Dat is de eerste naam. U zult in de week van voorbereiding moeten onderzoeken waar u vandaan komt. Het kan niet alleen zomaar een begeerte zijn, ik wil de Heere dienen. Nee, u zult moeten weten dat er een ‘eertijds’ geweest is. En dat de Heere u er radicaal heeft afgebracht van uw oude verleden en u ingeplant heeft in Christus. U zult moeten weten - daar komen we later nog op terug - hoe u zondig en ellendig geworden bent door die ontzettende val in Adam. En dat u die voortdurend komt te vermeerderen. Dat is de eerste, Abraham.

- En kijk eens in het 8^e vers, Joram, koning van Juda. Was Joram zo'n nette man? Wij hebben het nog nagespeurd. Joram heeft al zijn broeders laten doden. Joram was een gruwelijke moordenaar. Hij heeft zelfs de Waal dienst in Juda ingevoerd. Wij waren met een grote boog om Joram heengelopen. En toch, het was een vader van Christus. Kunt u uzelf boven Joram stellen? Dan is er geen plaats voor de bediening van het heilig Verbond. Maar mocht het voor u tot troost zijn in deze week, voor hen die moeten getuigen: ik ben een moordenaar van mezelf. Ik ben een moordenaar van mijn naaste. Ik ben een hater van nature; een hater van God en een hater van mijn naaste. Voor zulken is Joram opgenomen in dat geslachtsregister.
- We kunnen er nog een noemen. Koning Achaz. Een ander zeer goddeloze koning van Juda. Hij deed zelfs zijn kinderen door het vuur op voor aan de afgoden. En toch, ... een vader van Christus. Kunt u uzelf erboven stellen? Och, u zult zeggen: maar dominee, Achaz was niet bekeerd. Juist! Waar wijst dat op? In een week van voorbereiding zal je ook je bekering moeten verliezen. Zal je afgebracht moeten worden van al die eigen werkzaamheden. Zal je afgebracht moeten worden van alles wat buiten dat enige Fundament Jezus Christus is.
- Nu het 10e vers: Manasse. Welke gruwelijke zonden heeft hij Zijn volk niet laten doen! Wat heeft hij zijn volk afgetrokken van de dienst van de Heere! Hij heeft zelfs Gods knechten en Gods kinderen laten doden. En toch, ... één vader van Christus. Wij zouden rond zo iemand met een grote boog heenlopen. Maar de Heere heeft gewild, dat ook Manasse, die gruwelijke zondaar in zijn eertijds, een vader van Christus is. Kunt u uzelf daarboven stellen? Wel, David niet. En zolang u uzelf daar nog boven kunt stellen is er geen plaats aan de Dis des Verbonds. Want daar worden ook zondaren genodigd, juist alleen de zondaar. David kon zich niet boven Manasse stellen. Wat heeft hij gesproken in 2 Samuël 23:5? “Hoewel mijn huis alzo niet is bij God.” Ik heb over die preek verschillende briefjes over gehad vanuit de gemeente. Hij heeft zich niet boven Manasse kunnen stellen. O nee, hij heeft die Manasse hier van binnen ook kunnen vinden. Ook al is Manasse veel later geboren. Die zonden en ongerechtigheden van Manasse heeft hij hiér gevonden. David heeft ook mogen getuigen van dat Goddelijke, vrije, soevereine genadewerk. *Hoewel ...!* Dat zijn nog maar enkele vaders van Christus.
- Maar de diepte van verdorvenheid wordt nog groter als we ook enkele moeders van Christus gaan beschouwen. Want dat er moeders, dat er vrouwen voortkomen in geslachtsregisters, zijn uitzonderlijke situaties. Dat komt anders nooit voor. Maar nu gaat de Heere hier betonen en laat zien hoe Hij naar de wereld gekomen is, ook voor zulken; ook voor zulke slechte vrouwen. Er hij is de vrouwen het eerst verschenen na Zijn opstanding. Mochten er zulke vrouwen, - die we hopen te beschrijven, - mochten die ook

eens in ons midden zijn. Die zichzelf er niet boven kunnen stellen. Die zichzelf zo hebben leren kennen door de ontdekkende werking van Gods Heilige Geest. Ach, het zijn geen vrouwen die wij nu gaan bespreken, die wij erbij gedacht zouden hebben. Het is geen Eva, de moeder aller levenden. Het is geen geloofsheldin Sara. Het is geen biddende Rebekka. Het is geen Lea, die het eens was met haar huwelijkskruis. Nee, de Heilige Geest gaat hier de Farizeeën, de nette vrome godsdienstige mensen, de besnedenen, de afgezonderden erop wijzen wie die moeders van Christus zijn. Ja, dat het gruwelijke zondaressen zijn.

- Kijk eens naar Tamar, die haar schoonvader Juda kwam te verleiden tot overspel. En toch was Tamar een moeder van Christus. Het behaagde Christus om uit haar geboren te worden.
- Rachab, een andere vrouw die voorkomt in het geslachtsregister. Rachab, wij kennen allen haar geschiedenis. Rachab de hoer. Tot het einde van haar leven heeft zij die naam met zich mee moeten dragen. Wij zouden om een hoer heenlopen. Maar nu leren al Gods kinderen die hoer hier ook van binnen kennen. O wat een eeuwig wonder als zij in Gods woord lezen, dat Christus uit dit geslachtsregister voortkomt. Dat hij een Vriend is van hoeren. O, mocht het tot troost zijn van degenen die gebukt gaan over al hun zonden, ook die zonde tegen het zevende gebod.
- Denk ook aan Ruth. Ook zij komt voor in het geslachtsregister. U zult zeggen: 'Ruth is toch een vrouw die de oprechte keus gemaakt heeft.' O zeker, dat is vrije, soevereine genade. Maar zij was wel een vervloekte Moabietische. En nu heeft het de Heere behaagd om ook uit haar geboren te willen worden. Och, mocht dat eens tot troost zijn in deze week van voorbereiding voor allen die moeten zeggen: 'Ik ben een vervloekte Moabiet. Ik kan niet verder komen dan al die heidenen, die nog nooit anders gedaan hebben dan afgoden geofferd.' O, mocht de Heere u bepalen bij uw afkomst. U hebt dezelfde afkomst als Ruth.
- Denk ook aan die vierde moeder van Christus, Bathséba. U zult zeggen: 'Ze is door David gehaald, omdat hij tot haar wilde ingaan.' O zeker. Maar ze heeft er ook in bewilligd, terwijl haar man oorlogvoerde heeft ze bewilligd in die zeer zondige daad. En toch wilde de Heere dat zij, Bathséba, ook een moeder van Christus zou worden.

Geliefde gemeente, ziet u nu welk een gruwelijk voorgeslacht, ziet u welk verdorven, verdoemelijk, verfoeilijk voorgeslacht de Heere Jezus Christus heeft? Een voorgeslacht vol van hoeren, vol van tollenaars, vol van overspelige mensen, vol van afgodendienaars, vol van gruwelijke zondaars en toch wilde Hij geboren worden uit die vaders en uit die moeders.

O, mocht de Heere u in deze week van voorbereiding leiden tot al die moeders en tot al die vaders. Want alleen als er ontdekkend licht is van de Heilige Geest, dan zul je jezelf nooit kunnen stellen boven Joram, boven een Achaz. Je zult ze zelf nooit kunnen stellen boven Manasse in zijn eertijds. Je zult ze zelf nooit kunnen stellen boven Tamar, of boven Rachab. Nee, dan moet je zeggen: dat is een foto van mij. Dat is nu precies wat ik hier van binnen inleef. Wat hier van binnen leeft. Dan moet je zeggen: *ik ben het*. O, hebt u het weleens beleefd? Dat al die gruwelijke zonden die in de stamboom van Christus beschreven worden, dat die hier van binnen leven? Heb u het wel eens beleefd: *wie zal er een reine geven uit een onreine?* Hebt u het wel eens terug mogen blikken in uw voorgeslacht? Hebt u wel eens moeten getuigen: 'Mijn vader was een Amoriet en mijn moeder was een Hethietische?' Och, bent u wel eens terechtgekomen daar, in de diepte van de val? Bent u weleens terechtgekomen bij Adam? O, dan bent u ook terechtgekomen bij het Goddelijk wonder, dat uit die stamboom Jezus Christus geboren wilde worden.

Velen van ons zouden die mensen met een grote boog omheen lopen, rondom zulke zondaren, rondom zulke tollenaars. Velen van ons zullen zeggen: 'dat is het uitschot van de maatschappij. Denk je dat ik daartegen ga praten?' O, velen van ons zullen erover praten. Velen van ons zullen wijzen naar al zulke gruwelijke zondaren. Ze zullen zeggen: het zijn

schandvlekken. Hoe komt dat geliefden, als je zo iets op je lippen durft nemen? Wel dat komt, omdat je het nog nooit ingeleefd hebt dat dit alles hier van binnen woont. Dat je nog nooit kennis hebt gemaakt met de profeet Nathan: *gij zijt die man!* Allen die zich boven hoeren, boven tollenaars, boven dieven, boven moordenaars durven te stellen die zijn nog nooit ontdekt geworden aan hun boze, verdorven bestaan. Die kennen zichzelf niet. Gods kinderen gaan het leren. Dat kan zo ingrijpend zijn, ook in een week van voorbereiding, dat al de zonde van de hele wereld hier van binnen kiemen hebben. Dat het genade is dat de Heere niet heeft toegelaten dat die kiemen gaan ontkiemen. Dat die zonden nog niet naar boven gekomen zijn. Van nature gaan we om die soort mensen heen. Van nature stellen wij onszelf erboven. Dan zijn we net als de Farizeeën. Dan zijn we net als de Schriftgeleerden, die de Christus kwamen aan te klagen, omdat Hij met zondaren en met tollenaars en hoeren Zich wilde inlaten. O, ze hebben Hem veracht. Ze hebben Hem uitgescholden. Ze hebben Hem verworpen O, geliefden, neem het nog mee naar huis. Lijkt u op die Farizeeën? Lijkt u op die Schriftgeleerden? Kunt u uzelf boven dat uitschot van de maatschappij stellen? O, dan moet ik zeggen, als een gezant van Godswege, dan is er geen plaats voor u aan die tafel van het Verbond.

Zondaren! Hoort u het? Alleen zondaren nodig Hij om te eten. Misschien is er ook een volk die het laatste kwartier heeft moeten zeggen: 'nu spreekt de dominee wat hier van binnen leeft. De dominee komt te spreken wat ik van binnen heb meegemaakt, dat die stamboom van Christus ook hier van binnen zit.' Ach, misschien zijn er wel in ons midden die letterlijk zo in de zonde geleefd hebben. Zeker zijn er in ons midden die bevindelijk mogen ervaren, dat de stamboom van Christus, die vol, vol tollenaar en vol zondaren is, dat die hier van binnen zit. Die zullen nu met schaamte in hun bank zitten die zullen nu zeggen: *och, vergeef mij al mijn zonden, die Uwe Hoogheid schonden. Was mij, reinigt mij van al mijn zonden.* O, als de Heere je gaat ontdekken aan je boze bestaan, als die Geest van ontdekking deze week dat gaat doen, o geliefden, dan kun je geen stenen meer werpen op Tamar. Dan kun je geen stenen meer werpen op Ruth. Dan kun je geen stenen werpen op Abram in zijn eertijds. Dan kun je geen stenen werpen op Joram. Nee, dan ga je je zelf onder hen stellen. Dan moet je met Paulus zeggen: *ik, de grootste der zondaren.* Alleen in die diepe weg van ontdekking zal er plaatsgemaakt worden voor het wonder van de stamboom van de Heere Jezus Christus. Want geliefden, daar zal iets van gekend moeten worden, voordat je aan die Dis van het verbond mag plaatsnemen. Er zal toch een moment in uw leven geweest moeten zijn, dat u de schuldbrief van de Heere hebt thuis gekregen. En dat er gezegd werd, toen die schuldbrief aan u overhandigd werd: *betaal Mij wat gij schuldig zijt!*

Ken u dat, kinderen des Heeren? Weet u nog, dat al die zonden ordelijk voor ogen gesteld werden? O, toen ging die stamboom leven. Toen ging u ontdekken dat koning Joram hier van binnen leeft. Toen ging u ontdekken dat Achaz hier van binnen leeft. Toen ging u ontdekken dat David hier van binnen leeft. Toen ging u ontdekken dat u niet beter bent dan Abram in zijn eertijds. En dat u niet anders gedaan hebt, van het uur van uw ontvangenis af, dan op de offerplaats van uw eigen hoogmoed voortdurend hebt geofferd.

Geliefden, in het uur van de wedergeboorte ga je zo inleven, dat je een zondaar bent. En dat je voortdurend zonde doet. Dat niet alleen. Want er is zo'n onderscheid dat gekend moet worden, zult u plaats mogen nemen aan die Dis des verbonds, dat u zonde komt te bedrijven *tegen de Heere.* O, dat geeft zo'n smart hier van binnen. Dat geeft die droefheid naar de Heere. *Ik heb tegen de Heere gezondigd daarom derf ik al Zijn heerlijkheid.* O, mocht de Heere met de ontdekkende werking van Zijn Heilige Geest u dat weer doen ervaren. In het uur van de wedergeboorte krijg je liefde tot die onbekende God. Je kent die God niet, ook al had je jaren in Gods huis gezeten. Ook al heb je jaren onder de zuivere bediening van Gods woord gezeten. Ook al heb je jaren oudvaders gelezen. Ook al heb je misschien van de kansel oudvaders gelezen. Maar je kent die God niet. Ik heb vaak gezegd wat Paulus zei: *wie zijt Gij,*

o Heere? Daarin was al een uitspraak van liefde tot Hem, Die hem heeft neergeveld om Hem weer te leren kennen. 'Ik heb een begeerte om Hen te gaan dienen.' O, die begeerte is er al vanaf het begin van het nieuwe leven. Toets uzelf er ook aan. Kent u die begeerte van Psalm 27 vers 4? "Één ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.

O geliefden, als de Heere die schuldbrief voor ogen gaat stellen, als de Heere gaat zeggen: *betaal Mij wat gij schuldig zijt; o, wat gaat u dan zeggen? Heere, heb geduld met mij.* Ze gaan proberen om al de geboden na te komen. Je gaat doen wat dominee Fraanje zo zegt: *je gaat werken en je gaat kerken.* Je probeert God te gaan behagen. Maar wat ga je dan leren, geliefden? Dat je goddelozer bent dan Achaz. Dat je goddelozer bent dan Joram. Dat je goddelozer bent dan de grootste der zondaren. Dat je overspeliger bent dan Bathséba. Dat je overspeliger bent dan Rachab. O, dat je groter moordenaar bent dan Joram. Die niet anders doet van de vroege morgen tot de late avond dan zondigen. O, je wil meer en meer de Heere gaan behagen; maar waar kom je achter? Hoe meer je het probeert, je komt er achter dat je het steeds minder kan doen. O, dan komt die noodkreet naar Boven: *hoe kom ik tot God bekeerd?* O, dan moet je wel eens zeggen: *dies ben ik Heere, Uw gramschap dubbel waardig.* Hoe meer dat je je zelf gaat verbeteren, geliefden - ik denk dat je je zelf in een week van voorbereiding in de juiste gestalte komt te manoeuvreren, - maar hoe meer je je zelf probeert te verbeteren, hoe meer je gaat zien dat het onmogelijk is om de Heere te behagen. O, je zult er achter gebracht worden, - en mocht dat ook deze week zijn, - om afgeslagen te worden van al de werken; dat al je gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleed. O, als er nog enige gerechtigheid in zichzelf te vinden is, dan is er geen plaats aan de Dis van het verbond. Hij vervult alleen ledigen met goederen. Rijken komt Hij ledig weg te zenden. Alleen armen komt Hij met goederen te vervullen.

De mensen die geen leeftocht meer hebben, die alles er doorgebracht hebben, daar zal een moment voor komen, - daar zal ook kennis van moeten zijn, - dat ze geleid wordt naar de oorsprong. Dat de Heere je komt te leiden naar het paradijs. Dat de Heere je zelf Adam voor God komt te maken. Dan moet je zeggen: *ik ben gans onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad.* O geliefden, dan kan het van je eigen kant niet meer maar dan kan het ook van Gods zijde niet meer, in je eigen gewaarwording. O, van dat dodelijkst tijdsgewricht zal toch iets gekend moeten worden om aan de Bediening plaats te mogen nemen. Wat zegt dominee Roos, mijn geliefde leermeester altijd? 'Dat is het voornaamste punt van onze theologie, dat we het eens worden met de Heere.' Dat wil zeggen: *Bent U met mijn doem gediend? Zoek Uw eer, ik heb het verdiend.* O, mocht de Heere u daar toch brengen. Of u weer terugleiden naar het moment dat u daar gebracht werd in uw leven. Dat weten ook Gods kinderen.

Er zijn er die zeggen: ik heb ik jaren onder het recht van God geleefd. Dat is onmogelijk. Ik weet het uit mijn eigen leven. Als de Heere dan zou doortrekken zou je voor eeuwig vergaan. Als je aan de zijde van God mag vallen, - en die dodelijke ure zal gekend moeten worden voor de ware avondmaalgangers, - als je aan de zijde van God mag vallen; als je mag zeggen: *Heere, als ik nu voor eeuwig verworpen moet worden, dan zijt Gij rechtvaardig.* O, als dan die dierbare Borg en Middelaar aan diegenen zal verschijnen, dan mag je terecht komen bij het 16e vers: *uit welken is geboren Jezus, gezegd Christus.* O, als dat er niet was, dan zou je voor eeuwig omkomen. Maar als dan op Jezus gewezen wordt dat er in Hem nog een Weg is en een Middel om die welverdiende straf te ontgaan en weder tot genade te komen, als je dan mag horen zoals die herders, *dat u heden is geboren de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere; en dit zal u een teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden.* O, wat is dat dierbaar! Die doeken van mijn zonde heeft Hij overgenomen. O, in dat Kindeke is er nog mogelijkheid. *Gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, liggende in de kribbe.* O, Hij is neergelegd in een beestenstal. Wat wordt Hij dan toch dierbaar, geliefden. Wat wordt die

Christus dan dierbaar, geboren in een beestenstal, terwijl je zelf - door de ontdekkende werking van de Heilige Geest - door dat geslachtsregister hebt mogen gaan en jezelf hebt leren kennen als het vieste, als het goorste beest. O, wat is Hij dan een volkomen Zaligmaker, voor een volkomen zondaar! Kent u iets van die vreugde?

Want van die vreugde zult u toch iets moeten kennen wilt u plaats mogen nemen aanstaande week aan de Dis van het verbond. O, het zal voortdurend nodig zijn, om voortdurend en opnieuw weer geleid te worden in die stamboom van Jezus Christus. O, zij zullen er voortdurend aan ontdekt moeten worden wie zij zijn en wie zij blijven. Ja, dat zij niet alleen zonde zijn, maar dat zij ook zonde blijven O, die diepe verdorvenheid van ons eigen hart, geliefden, daarvan zullen wij in ons leven niet meer vinden dan het kleinste speldepuntje wat te vinden is. Dat weet die ontdekte kerk, die gaat er zo gebukt onder. O, ze zeggen: *hoe kom ik nog ooit tot God bekeerd?* Ze zouden bezwijken onder al die zonden en onder al die ongerechtigheid. Maar dan is het nog maar het kleinste puntje wat u komt te zien. Denk aan al die zonden die u dagelijks komt te bedrijven. Denk aan die bronwel van zonden die hier vanbinnen zit. Het is niet anders dan een onuitputtelijke bron van de verdorvenheid. Dan zegt een van de oudvaders, tegen Gods kinderen: 'Lees maar veel dat geslachtsregister. Lees maar veel die stamboom van Christus, dat maakt u klein en dat houdt u klein; om dan bediend te worden uit Zijn volheid.' Daar wil ik ook nog enkele dingen van zeggen.

2. Dat is onze tweede gedachte: *het wonder van genade in het geslachtsregister van Christus.*

Die eerste gedachte, geliefden die wees op de zwarte draad van onze verdorvenheid, wat wij geërfd hebben van Adam. Zo liggen we allen geheel verdoemdelijk voor de Heere. Niemand van ons zal ooit iets goed kunnen doen. O, wat was het rechtvaardig geweest als de Heere achter het 15^e vers een punt gezet had. Het was rechtvaardig geweest als Hij Zich teruggetrokken had. Maar nu dat wonder van genade. Hebt u daar wel eens iets van beleefd? U zult daar iets van moeten kennen als u straks aan die Dis van het verbond wilt deelnemen. Dan het grote wonder van genade, dat Hij nu sommigen van die verschrikkelijke zondaren *Zijn broeders* heeft willen noemen. Dat hij sommigen van hen als zondaren heeft willen trekken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. O, als je zo mag zien op die stamboom, dan zie je plotseling tegenover die ontzaggelijke zwartheid van onszelf die blankheid van Christus schitteren. Dan mag je plotseling die vrije, soevereine genade zien schitteren. O, wat is er dan een vreugde als je plotseling mag zien dat er nog genade is voor een schuldige zondaar! O, dan is die genade overvloeiende. Daar zal iets van gekend moeten worden.

Het is niet zo, geliefden, daar weten Gods kinderen ook van in een week van voorbereiding, dat de Heere nooit over de zonde heen zal stappen. Daar is David achtergekomen. We gaan niet nog een keer daar over uitwijken. Wat heeft David moeten ervaren: *het zwaard zal van uw huis niet wijken.*

Denk eens aan Manasse, waar je ook verbinding aan gaat krijgen in zo'n week als je de preek aan het voorbereiden bent. Hoe hij geweest heeft, hoe hij teruggekomen is uit de gevangenis in Babel, hoe hij al dat volk had doen zondigen omdat hij er in vooringing, maar dat hij hen niet terug kon krijgen van die afgodendienst. O nee, hij heeft het bitter beweend tot het einde van zijn leven. O geliefden, de Heere kan geen gemeenschap hebben met de zonde. Hij is een vlekkeloos, rein en heilig God.

En nu zal het zo zijn, en daar komen Gods kinderen zo achter, en geliefde vrienden, voor iedere zonde is opnieuw genade nodig. Iedere zonde vraagt om nieuwe genade. En als u dan terugblijkt naar de vorige maal toen u aan de heilige Dis hebt deelgenomen, tot deze tijd, moet u dan niet verschrikt naar huis gaan, als je ziet hoeveel zonden er geweest zijn? O, mocht u weer opnieuw als een arme boeteling aan Zijn voeten terechtkomen. O, mocht u weer leren

smeken: *Geef ons gena, geef ons gena en redt ons tot Uw eer.* O, de Heere kan geen gemeenschap met de zonde hebben. Daarom geeft Hij ook Zijn geliefde Zoon naar de aarde gezonden, wat ook in het Heilig Avondmaalsformulier zo schoon beschreven wordt. “Aangezien de toorn Gods tegen de zonde zo groot is, dat Hij die, eer dat Hij die ongestraft liet blijven, deze aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus met de bittere en smadelijke dood des kruises gestraft heeft.”

O, Hij heeft het Liefste wat Hij had naar de aarde gezonden, om de zonde van Zijn kinderen, die diepte verdorvenheid, die dadelijke zonden, die erfzonde, voor eeuwig weg te dragen. Is dat geen wonder van genade? “Alzo liefheeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” O, dat is toch onbevattelijk!

(1) Dat zien wij ook zo schoon in de stamboom van Christus, en dat is onbevattelijk, *dat Hij de menselijke natuur heeft aan willen nemen*, dat Hij de broederen in alles gelijk wilde worden, uitgenomen de zonde. Dat is toch onbevattelijk, dat Hij in een beestenstal geboren wilde worden om de grootste beesten in zichzelf genade te kunnen schenken. Hij heeft het vrijwillig gedaan. *Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust om Uw welbehagen te doen.* Hij is gewillig over de aarde gegaan als de Man van smarten. Hij heeft dat blijmoedig gedaan, want Zijn arbeidsloon was voor Zijn aangezicht. Wie is dat arbeidsloon? Dat zijn nu allemaal die tollenaars, die zondaren, die dieven, die moordenaars. Dat arbeidsloon was voor Zijn aangezicht. O, daarom was Hij blijmoedig om het werk te doen voor hen, waar Hij Zichzelf Borg heeft voor gesteld. O, als gezien mag worden wat het Christus gekost heeft om die straffen van Zijn Vader over de zonden van Zijn kinderen, niet alleen te dragen, maar ook te doordragen. O, dan heb je geen medelijden met de Heere. Nee, dan zeg je niet *als de dochters van Jeruzalem van weleer: ik weende om de pijn van de lijdenden Heer.* Nee, dan komt er een andere gang in je leven.

*Ik dacht er niet aan, dat ik door mijn schuld,
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.*

Kent u daar iets van? Daar zal ook in aanvang iets van gekend moeten worden als u aan die Dis van het verbond wilt deelnemen. Daar zullen die tekenen en die zegelen ten toon gespreid worden, als een zichtbaar Evangelie, dat Zijn lichaam verbroken en Zijn bloed vergoten is. Ach geliefden, het is niet te bevatten. Ziet u welke enorme troost er in die stamboom ligt? Dat ondanks die zonde van het voorgeslacht, Hij uit hen geboren wilde worden? Wat een diepe troost ligt er in deze stamboom.

Dat mag ik tot de hele gemeente zeggen, dat er geen zondaar te oud, dat er geen zondaar te groot, dat er geen zondaar te koud, dat er geen zondaar te goddeloos is, dat er nu geen mens is die zich teveel heeft uitgeleefd in de zonde, voor wie Christus' bloed niet voldoende is. Zijn bloed wast en reinigt van alle zonden. Abram was geen te grote afgodendienaar om vervolgens - en dat is zo mooi, kent u daar iets van? - om vervolgens *een vriend Gods* genaamd te worden. Denk daar eens aan, Abram zo'n grote afgodendienaar. Rachab was niet een te grote hoer om vervolgens een moeder van Christus te worden.

Ja geliefden, mocht dat betekenis krijgen in deze week van voorbereiding. Ja, Hij nodigt ... nette mensen? Nee, Hij nodigt de zondaren en eet met hen. O, wat een eeuwig wonder. Dat Hij Zich niet schaamt om met zulke zondaren, met zulke hoeren, met zulke criminelen te willen aanzitten. Arme en rijke ontmoeten daar elkaar aan die Dis van het verbond.

En als nu de armste sloeber van de aarde met de rijkste van de aarde gemeenschap mag hebben, dan is er vreugde. Maar hier, deze vreugde is onuitsprekelijk groot. De kleinste zondaar, de armste zondaar, met die Koning der koningen met die Heere der heren, ja met die Overste van al de koningen der aarde gemeenschap te mogen hebben aan de Dis van het verbond.

(2) Er zit nog een wonder in die stamboom. Wat is dat voor wonder? *O, dat is het wonder van vrije, soevereine genade, dat Hij de een heeft uitverkoren en de andere niet.* Kijk er eens naar! Waarom Jakob wel en waarom Ezau niet? Waarom ging Ruth niet terug naar Moab? Waarom ging Orpa wel terug naar Moab? Waarom is Achaz in zonde gestorven? Die staat in het geslachtsregister.

Waarom is Manasse tot bekering mogen komen? Er is maar een antwoord: het is vrije, soevereine genade er is niets in de mens wat de Heere kan behagen. O, als daar iets van gezien wordt, moet u zeggen met een zeker dichter:

Waarom was het op mij gemunt?

Daar er zovelen gaan verloren,

Die Gij geen ontferming gunt.

O, als je jezelf moet leren kennen als het verdoemelijk geslachtsregister van Christus, als die zwarte draad, als al die zonden en al die ongerechtigheden hier samen vallen in je eigen hart, als je dan teruggeleid mag worden in die eeuwige heerlijkheid, als dan die poortjes, die gordijntjes van de eeuwigheid open mogen gaan, als je dan mag zien dat er onderhandeld is, over zo'n zwarte Bruid, als je dan die naam mag horen noemen, ... o, dan zak je weg van verwondering. Ja, dan is de eeuwigheid er voor nodig om dat wonder uit te wonderen. O, dan is er een eeuwigheid voor nodig, waar alleen gezongen zal worden: *Door U, door U, door U alleen, om het eeuwig, vrije, soevereine welbehagen.*

Geliefde gemeente, omdat genade nu vrij valt, omdat het nu vrije, soevereine genade is, opdat het nu niets uit ons is, maar alles uit Hem, daarom mag ook iedereen in ons midden bedelen: *Heere, bekeer mij.* Daarom mag ook iedere uit ons smeken met Psalm 106: *Gedenk mijner, o Heere, naar het welbehagen van Uw volk. Bezoek mij met Uw heil.*

(3) Er is nog een wonder in het geslachtsregister; een wonder van genade. Wat kan genade dan zoet zijn, als je er iets van mag smaken. Genade, zo'n klein woordje van een ontegenwoordig diepe betekenis. Dat is het wonder van vrije, soevereine genade. We zien *de vrije verkiezing in de stamboom.*

(4) En wat zit er nog meer voor wonder in? Och, mocht het eens een wonder worden in deze week van voorbereiding, *dat Hij de Getrouwe is.* Dat Hij nooit zal laten varen het werk van Zijn hand. Ondanks die zware zonde die David gedaan had, is hij niet uitgewist uit het boek, is hij niet uitgewist uit die stamboom. Nee,

Het is trouw al wat Hij ooit beval.

Het staat op recht en waarheid van,

Als op onwrik'bre steunpilaren.

O wat kan dan die stamboom, wat kan dan die amandelboom gaan bloeien in de winter. Wat kan die dan een betekenis krijgen. Ja, dan is de Heere die Amandelboom. Hij zal Zijn beloften vervullen. Hoe gaat de Heere Zijn beloften vervullen? Ach, dat is altijd hetzelfde geweest. Dat gaat dwars door wegen van tegenheden. Dat gaat dwars door wegen van verdrukking heen. Dat gaat dwars door wegen van lijden heen. Ach, het is dezelfde weg die Christus voor Zijn volk gegaan is. Die zullen ze moeten lopen, van de kribbe naar het kruis. Maar zoals hier in het geslachtsregister, tenslotte uitkomen op het 16^e vers. Zo zal na vele barensweeën die Christus voor het eerst of opnieuw geboren worden in het hart van Gods kinderen. Ach, die beproevingen die lopen door het hele geslachtsregister heen. Kijk eens naar Abraham. Hij zou een vader worden van vele volkeren. Maar hij heeft 25 jaar moeten wachten voordat zijn zoon naar de belofte geboren werd. Hij heeft in ongeloof geprobeerd dat zelf te bewerken. Nee, zei de Heere, *niet Ismaël, maar Izak zal het zijn.* En tenslotte is de belofte vervuld dat Izak geboren werd uit een verstorven baarmoeder van Sara. Als alle hoop in het leven weg is, als

de zondaar totaal afgebroken is, als al je eigengerechtigheden weg zijn, o dan wil de Heere aan Zijn kinderen verschijnen. Dan wil de Heere betonen dat Hij een Waarmaker is van Zijn beloften. Dat zien wij ook in het geslachtsregister. Rechtvaardig weggevoerd naar Babel. Het was rechtvaardig vanwege hun zonde, dat de Heere hen daar eeuwig gelaten had. Dat er een punt gekomen was na het 12^e vers. Maar nee, nee, dwars door die onmogelijkheid heen heeft Hij dat volk teruggevoerd, een deel van het volk teruggevoerd. We hebben het vorige week gehoord, dat een deel van het volk teruggevoerd werd naar Israël omdat de Messias geboren moest worden. Dwars door die verdrukking, dwars door die onmogelijkheid heen, ... en zie dan plotseling in het 16^e vers. Van dat volk dat in Babel geweest is, zal iets gekend moeten worden. En ook dat het teruggebracht is naar Kanaän, om dat Hij de Getrouwe is. Zie dan plotseling in het 16^e vers, die schone Naam Jezus tevoorschijn komen. O, Hij is een Zaligmaker; dat betekent Jezus. Hij zal verlossen van het grootste kwaad en Hij alleen zal brengen tot het hoogste Goed. Zo is het ook in het leven van de kerk.

Er zal een week voor ons liggen, geliefden, we weten het uit eigen ondervinding, de Avondmaaltijd, de voorbereidingsweek kan een zeer roerige week zijn. Dan zal de satan niet stilzitten en zal alles aangevallen worden. Dan zal ook nu waarschijnlijk gezegd worden: 'Maar gij hebt geen heil bij God. Denk je dat zo iemand genodigd wordt? Ach, je hebt teveel zonden gedaan.'

Wijs dan de satan maar op dit geslachtsregister. Want uit dit geslachtsregister van hoeren, zondaren, tollenaren en criminelen, dieven en moordenaars wilde de Christus geboren worden. Ach, zo is het in het leven van genade geweest, vanaf Adam en zo zal het zijn tot het einde toe. Dat de Heere wil verschijnen in het hart van een gans ontledigde, door de wet verbrijzelde zondaar. O, dan zal Hij de Christus voor het eerst, of opnieuw aanwijzen. Of misschien weer iets meer van Zijn schoonheid te doen zien.

Want die schoonheid van Christus is het einde van het geslachtsregister. Deze schoonheid van Jezus Christus is niet te beschrijven. O, mocht u ook in deze week van voorbereiding eens iets van Hem aanschouwen. Mocht er iets van Hem verklaard worden. O, mocht de Heilige Geest er ook iets van toepassen in uw hart. Ja, mocht het opnieuw zijn: Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven.

Gemeente we gaan zingen. Nog een keer, om aan die Dis van het verbond deel te mogen nemen zijn beide gedachten van onze predicatie nodig om bevindeljk te leren kennen. Enerzijds zal je de grootste der zondaren moeten zijn. Dat u ál het voorgeslacht van Christus in je eigen hart vindt. Maar anderzijds, zult u ook iets moeten kennen van die zoete Naam Jezus, dat Hij alleen die Zaligmaker is. Wat een eeuwig wonder, om dan te horen: *Hij nodigt de zondaar; de zwartste en eet met hen*. Ach, mocht het zo zijn aanstaande week: arme en rijke ontmoeten elkander.

We gaan eerst zingen en hopen nog enkele woorden ter toepassing te spreken.

Psalm 98 het 2^e vers.

Toepassing

Geliefde gemeente, wat kan er een rijkdom liggen in die stamboom. Is het een dorre stamboom voor u geweest, vanmorgen? Mocht eens die Amandelboom gaan bloeien. Dat is zo nodig. Ik hoop dat u het mee mag nemen naar huis.

Wie mogen er nu aan Dis des verbonds deelnemen? Dat zijn degenen die aan de hand van de Heilige Geest gekropen zijn door die stamboom van Jezus Christus. Die niet alleen die diepe verdorvenheid hebben leren kennen. Dat heb ik een paar weken geleden ook gezegd. Er zijn zoveel mensen, die kunnen zeggen: *mijn huis is alzo niet bij God*. Dat weten wij allemaal. Maar er zal ook iets achter moeten volgen. Wij zullen ook iets moeten kennen van het wonder van genade. Wij zullen ook aangekomen moeten zijn, door de ontdekkende werking van de

Heilige Geest, bij het 16^e vers. Waar staat - dat een wonder werd in deze week voor mij - dat die stamboom van Christus niet alleen eindigt met die zoete Naam Jezus, maar dat hij er ook mee begint. En wat betekent dat nu? Dat Hij het Begin en het Einde van alles is.

En dat Hij als het ware, die zonde van dat verdorven geslacht komt te omarmen. Wat betekent dat? Ach, wij zullen het horen aan de tafel. Dat Hij is gekomen tot een volkomen verzoening. Een volkomen verzoening, Hij het Begin en het Einde. Een volkomen verzoening van al de zonden. Al die zonden van dat gruwelijke voorgeslacht. Ach, dan zult u moeten kennen, enerzijds die verdorvenheid van je bestaan, maar ook de verlossing die in Christus is.

En daar zal aan gekoppeld zijn, ook die vreugde die er is over de verlossing van al die zonden en ongerechtigheden. Dan is er de begeerte om de Heere te dienen. Ach, lees het na in het formulier voor het Heilig Avondmaal. Dat zijn die drie stukken die gekend moeten worden. De waarachtige beproeving van onszelf, bestaat in deze drie stukken. We gaan het nu niet behandelen, mijn stem is te ver weg. We gaan het niet meer behandelen, lees het thuis maar na.

Deze drie stukken: ten eerste bedenke een iegelijk bij zichzelf zijn zonde en vervloeking. Dat is het eerste stuk. Dat is vers 2 tot 15 uit het geslachtsregister. Ten andere onderzoek een iegelijk zijn hart of hij deze gewisse belofte Gods gelooft. Kijk, dat is het laatste vers; en het eerste vers.

En dan moet ik nog op één ding wijzen. We hadden nog meer willen zeggen, maar een ding valt hier op. Er zullen er velen zijn deze week - och waren er maar velen - die zeggen, als ik genade heb, dan ben ik een kleintje in de genade. Ik kom altijd maar te twijfelen; denk je nu dat het voor mij is? De Heere zegt toch: de *gewisse* belofte Gods gelooft.

Maar ach, dat gebruikt de duivel zo graag; de *gewisse* belofte. Het gaat over de zekerheid hier van de belofte van God. Het gaat niet over de zekerheid van het geloof. Wilt u het nog eens lezen? Want ach, de kleinste in genade, die de minste geloofsoefening mag hebben in zijn leven, die weet dat de belofte Gods vast ligt in Hem. O, dat is een kenmerk van de kleinste in de genade. Want die zien alleen op die onveranderlijkheid, op die trouw des Heeren. O, mocht u uzelf aan de hand van deze drie stukken toch leren onderzoeken in deze week van voorbereiding.

En wie moeten dat onderzoeken? Alleen Gods kinderen? Nee, tot drie keer toe staat er: *een iegelijk*. In het eerste stuk, in het tweede stuk en ook bij het onderzoek van het derde stuk. *Een iegelijk*, dat is ieder mens, moet zich onderzoeken. Ach, mocht je het straks eens doen. Neem het eens mee naar huis, het geslachtsregister van Christus. Daar heb je toch een goede leidraad aan. Mocht u nu maar niet boven Joram en Achaz staan, en boven al die andere zondaren en koningen. Mocht je maar de grootste der zondaren worden.

Ach, in een week van voorbereiding moet ook alles vlak gemaakt worden met je broeder, als je er iets mee hebt. Zal je het onthouden? Dat is geen moeten; als de Heere het werkt dan is het een vanzelfsheid. De kerkenraad gaat straks Censura Morum houden. Ach, ik hoop dat al degenen in ons midden alles vlak willen maken met hun broeder, of met hun zuster waar iets mee is.

Want waar liefde woont daar gebied de Heere Zijn zegen.

Daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen.

En het leven tot in eeuwigheid.

Ach, mocht je in de week van voorbereiding, kinderen des Heeren, alles leren verliezen. Mocht je maar worden als die bloedvloeiende vrouw, die al haar leeftocht gegeven had om beter te worden en niets meer over had. En toen? De toevlucht mocht ze nemen tot Christus. En toen? Iets van die schoonheid van Hem heeft ze mogen aanschouwen.

Hoe diep moet de zondekennis zijn? Een vraag die velen stellen. Mag ik een eenvoudig

antwoord geven? Zo diep dat u bent op het eind van het geslachtsregister van Christus. En dan weet de Heere wanneer dat is. *Ik zal Mij doen overblijven een ellendig en een arm volk en die zullen op de Naam des Heeren vertrouwen.*

Ach kinderen des Heeren, wacht niet op iets bijzonders. Ik weet het, zeker als je nog zo in het begin bent, dan ben je bevreesd en bevend ga je de week in. En dan zit je misschien hier op eerste Kerstdagmorgen: *ach, mocht de dominee die tekst eens hebben. Of als de dominee die tekst eens mag zeggen, dan mag ik aan.*

Nee, voor die tijd moet het zeker zijn. Beproof uzelf, of gij in het geloof zijt. Mocht alles afgebroken worden buiten dat enige Fundament Christus Jezus. Mogen er vele zondaren in ons midden zijn die niet boven dat geslachtsregister kunnen uitkomen. Ach, mocht u alles verliezen buiten Hem.

En dat is een wonder, dat is het grootste wonder, wat nooit te bevatten is. Hij nodigt zondaren. Hoort u het? *Zondaar.* En dan moet je komen zoals je bent. Dan moet je komen als een Jacob: *ik ben Jakob. Ik ben die bedrieger.* Voor zulk een zal die Fontein des heils opengaan. Ach, mocht u alles verliezen en mocht u zo wáár worden voor de Heere. Want Hij nodigt zondaren en eet met hen. Amen.

Dankgebed.

Ach Heere, mochten we U erkennen voor de hulp en voor de bijstand. Gij zijt een wonderdoend God en U hebt gedaan wat U beloofd hebt. Het is onze begeerte geweest om de voorbereidingdienst in de gemeente te mogen houden. Er is veel tegenop gekomen maar dan hebt Gij het volvoerd. Mogen we nu de eer aan U geven, Heere.

Wil met de gemeente zijn als ze naar huis gaan. Wil met Uw volk zijn. Ach, wil een vurige muur rondom hen zijn in deze week. Als er zoveel aanslagen zijn, maar Gij zijt toch sterker dan alle geweld.

Gedenk ons ook in het verdere van deze dag. Gedenk de broeders die de andere twee diensten zullen voorgaan. Mag het zijn tot eer van U, om Christus' wil. Amen.

Zingen wij tot slot Psalm 106 het 3^e vers.

Bekendmaking

Aan de gemeente wordt bekendgemaakt dat de dienst op eerste Kerstdag zal aanvangen om 9:30 en om 3:00 uur. In de morgendienst zal het Heilig Avondmaal bediend worden. In de middagdienst zal Nabetrachting zijn. De dienst op tweede Kerstdag zal aanvangen om 9:30 uur.

Aanstaande zondag zal het leesdienst zijn. We hopen dan de gemeente - als de Heere het geeft - van Elspeet te dienen.

Maandag 28 december zal de ledenvergadering gehouden worden. Dit alles zo de Heere wil en wij leven.

De collecte voor de bouwkas heeft opgebracht een groot bedrag, € 3115, 46. Na de Heere wordt de gemeente hiervoor hartelijk dank gezegd.

Wij willen de gemeente ook nog bedanken voor het medeleven tijdens mijn ziek-zijn. We dachten eerst het wat bedekt te houden, maar heel snel ging het door de gemeente heen. We hebben ontzettend veel gekregen: de één kwam eten brengen, de ander kwam medicijnen brengen, de ander kwam boeken brengen, een ander kwam kaarten in de brievenbus steken. We hebben veel mailtjes gehad. Daar wordt een mens klein van. En dat voor zo'n predikant. Het is een wonder geworden, dat we deze gemeente mogen dienen.

Ga dan heen in een vrede en ontvangt de zegen des Heeren.

*De genade van de Heere Jezus Christus,
de liefde Gods en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.*